Meander

4 - 2016

14de jaargang nr. 4 okt-nov-dec 2016

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm



natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*



INHOUD EN COLOFON

- 3 Editoriaal: mijn boskabouters
- 4 Stoute specht
- 8 Een tuin voor het leven
- 10 Met NP Deinze-Zulte naar Viroinval
- 12 Expeditie Zeverenbeekvallei
- 12 Expeditie, gezien door een begeleider
- 13 Tussen Kiewit en Muizen
- 15 In memoriam Magda Vergeynst
- 16 Een kerkhofblomme
- 17 Vogelwaarnemingen juni - augustus 2016
- 19 Kalender
- 22 Bos voor iedereen
- 23 Geef eens een lidmaatschap cadeau
- 24 Creatieve landschapsbeleving
- 25 NP Herzele: dromen over natuurpromotie
- 26 Zoya
- 27 Bericht uit een boerenhoofd
- 30 De Mediawatcher
- 33 Biodiversiteit is een werkwoord
- 34 Natuurreservaat 'Burreken' breidt uit
- 35 Fruitsap in Kruishoutem
- 36 Bloemen, bijen en borstbollen
- 36 Boekbespreking
- 37 Met kinderen in het Burreken
- 37 Oprukkende exoot, weeral
- 38 Jaar van de kievit voorbij
- 39 Spoorzoeken met je smartphone
- 39 We delen in de rouw van
- 40 Winteravonden

ingeleid

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 27 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
• Dirk Criel 055/45.66.10
dirkcriel@skynet.be

Websites en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com
http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze Zulte
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Dennequin 0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Jan François 09/361.03.00
jan.francois@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t'Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel gsm: 0475/45.05.34
dirkcriel@skynet.be

Limoniet

• Jo Packet 0499/59.32.57
jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t'Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele
055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle
0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel
0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Tristan Dewaele 0495/22.54.19
info.ecogardens@gmail.com
• Paddenbroek 9401
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkvallei 6204
Vincent Decroock 0498/10.95.39
vincent.decroock@proximus.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*..

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap')

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot 09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: Grote bonte specht door Walther De Munter

Lay-out: Jo Buysse.

Oplage: 3450

Druk: Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Mijn boskabouters

Chantal Lafort

Als laatste nieuw lid van het bestuur van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*, werd me gevraagd een voorwoord te plaatsen. Ik vond het een ideale gelegenheid om het eens over die 'Bestuursgroep VA *plus*' zelf te hebben. Ik zelf stam uit een jonge NP-Houtem groep. Twee jaar geleden hebben we ons aangesloten bij de regio Vlaamse Ardennen *plus*.
Ongeveer een jaar geleden kwam ik op een avond, voor de eerste maal, weliswaar iets te laat, aangerend in de Boembekemolen. Ik schoof de deur van het vergaderlokaal open en zag daar een bonte mengeling van 'mannen', die me zowat onderzoekend aankeken.
Voor mij waren het net allemaal boskabouters; mannen met en zonder baard, met en zonder wilde haren, met en zonder buik, maar allemaal heel erg in de weer. Al vlug viel mij hun professionaliteit op.

Ik werd er ondergedompeld in een bad van informatie over natuurbehoud en de middelen daartoe; de afkortingen vlogen me rond de oren. Nu, een jaar later, begin ik er iets meer van te begrijpen, maar het vergt nog steeds enige alertheid. Ondertussen heb ik ook mogen proeven van hun heel uitgebreide kennis en verscheidenheid aan interesses. Ook hun netwerken zijn gigantisch.

Het was leuk en boeiend om een jaar te mogen doorbrengen in zulk een gemotiveerde en energieke groep, ondanks de leeftijd al, van sommigen! Het was ook het jaar van de wissel in het voorzitterschap; de één bevlogen natuurliefhebber volgde de andere op. Onze huidige voorzitter zit vol energie, barst van de ideeën en goede voorstellen, verdrinkt in zijn projecten. Toont ook veel interesse in de aangesloten NP-groepen, is ze allemaal gaan bezoeken, wat in onze werkgroep NP Houtem enorm geapprecieerd werd. Waar hij echter nog steeds mee worstelt, in ons bestuur VA-*plus*, is het vasthouden aan de vooropgestelde planning! Maar wat wil je met zo'n levendige bende!

De rest van de groep bestaat uit bijna allemaal voorzitters of vertegenwoordigers van de aangesloten NP-groepen uit de Vlaamse Ardennen. Een kleurrijke groep geëngageerde, bevlogen creatievelingen. Elk van hen is erin geslaagd heel mooie natuurgebieden uit te bouwen en die zo goed als mogelijk te beheren, na veel overleg met boeren, jagers, particulieren en politiekers. Sommigen van hen schrijven er boeken over, anderen richten dan weer gespecialiseerde werkgroepen op. Er zijn er die biozaken uitbouwen. Anderen hebben een mooie plaats veroverd in het politieke gebeuren rond de natuur, waar hun stem gehoor en invloed heeft.
Sommigen lanceren dan weer nieuwe projecten met webcams, terwijl anderen zich toeleggen op educatieve wandelingen, voordrachten en lessen. Weer anderen doen er alles aan om dit boekje een mooie vorm te geven, en dan zijn er nog diegenen die het dan weer helemaal niet zo erg vinden om de financiën te beheren of om ons op de hoogte te houden van onze bijeenkomsten. En dit alles naast een drukke job, volledig vrijwillig!

Ook de vergaderingen verlopen steeds weer boeiend. Het begint al bij een mooie locatie in Bos t'Ename. We bespreken er de lopende natuurprojecten, komende activiteiten en problemen die zich in onze Vlaamse Ardennen voordoen. Nieuwe projecten worden voorgesteld, bejubeld of bekritiseerd, maar steeds met respect. We praten over problemen met aankopen, met onderhoud en hoe we elkaar daar kunnen in helpen. Elk van ons wordt er actief bij betrokken; ook met de gespecialiseerde werkgroepen wordt rekening gehouden. Het financiële plaatje wordt steeds goed onder de loep genomen, gewikt en gewogen.
Als ik iets niet weet of versta, krijg ik steeds een competent antwoord. Mijn afdeling heeft nog geen gebied om te beheren, maar ik leer daar, hoe we dit kunnen verwezenlijken, welke paden moeten bewandeld worden. Dat ik daar in gesteund en geholpen zal worden door de groep is me ondertussen duidelijk.

Er zijn zelfs voorstellen tot het brouwen van een eigen braambessenjenever! Je ziet, aan creativiteit geen tekort! Ik bespeur daar altijd een kritisch kijk, een openheid en een luisterbereidheid naar elk van de groep. Daardoor komen we soms tot mooie besluiten met een goed resultaat als gevolg. Maar er wordt ook veel gelachen! Meestal met elkaar, soms ook met moeilijke omstandigheden. Rancunes zie ik er vrijwel nooit. En het lekkere Ename bier zorgt ook wel voor wat vrolijkheid!

Maar één ding ontbreekt! Je hebt het misschien al gemerkt in mijn tekst? Het zijn allemaal 'mannen'! Ik ben tot nog toe de enig aanwezige vrouw! Ik ga mij niet uitspreken over de redenen hieromtrent, noch een of ander feministisch betoog afsteken. Het is gewoon een vaststelling en een gemis!
Is het niet een beetje aan ons, om ook onze stem wat meer uit te brengen in het hele natuurgebeuren? Onze vergaderingen mogen gerust wel met een vleugje vrouwelijke mildheid, moederlijke bezorgdheid, intuïtief aanvoelen verrijkt worden! En misschien slaagt Dirk er dan in zijn planning onder controle te houden!

Nu ik hou van mijn boskabouters, het is een toffe dynamische bende en ben blij dat ik er bij mag horen!

Stoute specht

John Rigaux

Toen ik meer dan veertig jaar geleden mijn eerste Japanse 7x50 kijker van mijn zus cadeau kreeg was ik in de wolken. Ze had er bij een opticien in Merelbeke 1300 fr. voor betaald, een toen aanzienlijk bedrag dat ver boven mijn middelen ging. De Peterson vogelgids had ik haar al afgetroggeld en urenlang de afbeeldingen bekeken en de namen gelezen van al die wonderlijke vogels. Ik was ervan overtuigd dat ik die allemaal te zien zou krijgen eens ik een goede prismakijker had. Dikwijls waren mijn ogen blijven dwalen over de bladzijde met de spechten, soorten die hoog op mijn verlanglijstje stonden met hun geprononceerde kleur en tekening.

Mijn eerste tocht met mijn veldkijker staat in mijn geheugen gegrift alsof het gisteren was. Ik was met de fiets naar het voorvaderlijk huis aan de Schelde gereden (het veer tussen Zingem en Meilegem), waar zich een uitstekend natuurgebied bevond met weelderig begroeide Oude Scheldearmen, natte meersen, tronken en bomenrijen, wijmeniers (plaats waar wilgen groeien) en populierenbosjes. Het was een prachtige voorzomerochtend badend in een gouden licht. In een van de zware populieren op de andere oever zat een mannetje grote bonte specht open en bloot tegen een grote gesteltak aangeplakt. Schitterend uitgelicht had ik hem met mijn japanner zo voor mijn neus. Op dat moment, ik kan het nog zo oproepen, ben ik voorgoed ornitholoog geworden. Meer zelfs, niet alleen de vogelaar maar ook de soortenjager was door die uitzonderlijke waarneming in mij wakker geworden.



Het stuk Oude Schelde waar de Kaaihoeve ligt, was aan het kopeinde bij de 'Nieuwe' Schelde sterk aangeslikt met een weelderige moerasvegetatie van lisdodde, veel zwanenbloemen, egelskop, liesgras en tal van andere soorten van natte biotopen. Een deel van het grasland op de rechteroever was drassig met her en der een struik. Dit deel liep regelmatig onder water door de aanvoer van een beekje dat van de

radialis
duurzame warmte

Finse speksteenkachels, kachels in gietijzer, buitenhaarden, vuurkorven en accessoires



Radialis schenkt 1% van de nettowaarde van uw aangekochte kachel aan Natuurpunt
Niet cumuleerbaar, mits voorlegging van deze advertentie.

Geraardsbergsesteenweg 76a • 9860 Oosterzele
T: 09 278 87 66 • info@radialis.be
WWW.RADIALIS.BE

helling kwam richting Schelde en zorgde voor een nat-droog verloop, met een gradatie van watermunt-koekoeksbloem naar kattendoorn- gewone veldbies. Op het hellende drogere grasland groeiden eind augustus overvloedig weidechampignons… Het was een uitzonderlijke plaats waar nat en droog in mekaar overgingen. De rietgors broedde er naast de geelgors! De waterral krijste uit het moeras en het woudaapje bouwde er zijn nest en geen honderd meter verder tierelierden de veldleeuweriken en 'kwikmeditten' de kwartels in het koren. Op nog geen 5 ha vonden 20 vogelsoorten een broedplek, waarvan er vele nu uit de streek verdwenen zijn. Deze plaats heeft nog een ander bijkomend belang: het is de grote natte teen van wat Windekeberg wordt genoemd, een korte nijdige klim tussen Nederzwalm en Meilegem. Dit is de aanzet van een heuvelrug op de rechter Scheldeoever, die over Dikkelvenne, Gavere, Semmerzake, Melsen en Schelderode loopt om in Merelbeke over te gaan in wat de Vlaamse vallei wordt genoemd. Dit is het hartland langsheen de Benedenschelde met als merkpunten Gent, Mechelen en Antwerpen. Windekeberg speelt in de lokale weersgesteldheid een markante rol. Opkomende (donder)vlagen uit het zuiden tot zuidwesten krijgen er te maken met stijgwinden die van uit het Scheldedal langs de hellingen strijken. Daardoor wordt de vlaag gegrepen en drijft af richting Merelbeke, schurend tegen de flanken van de vallei. Niet zelden fungeert Windekeberg als scherprechter en splitst het onweer in twee stukken: een deel trekt de Zwalmvallei in en het andere deel volgt dan de loop van de Schelde. In Dikkele en omgeving bestaat de uitdrukking "de vlaag is weer niet over Windekeberg geraakt", eerder jammerend in warme zomers als de grond snakt naar water…

Ik heb vele jaren in deze streek gewoond en dikwijls de juistheid van dit volkse metereologisch inzicht ondervonden. Aan de ene kant ontsnapt men daar vaak aan zware onweders, maar anderzijds blijft men in droogteperiodes verstoken van regen.



Paalhouding roerdomp f: Paul Vandenbulcke

Ook al de naam Scheldewindeke is op zichzelf al veelzeggend. Ook elders in de Vlaamse Ardennen is het fenomeen bekend. Het bizarre is wel dat ik hier in Warre (gehucht in de Famenne) in een gelijkaardige situatie ben terecht gekomen: alle kwade onweders worden er gekeerd door Notre Dame del Chera.

Maar ik ben afgedwaald van mijn eerste dag op het pad van de ornithologie. Toen ik daar bij dat moeras stond kwam plots een grote bruine vogel aanvliegen, die als een steen tussen de lisdodde inviel. Geen tijd om de kijker te gebruiken! Het kon alleen een roerdomp geweest zijn, wat later bevestigd werd door mijn peetje Pier, jager en groot natuurkenner, met een adelaarszicht waaraan weinig of niets ontging aan vogels en dieren in zijn gebied. Hij noemde de vogel bij zijn Franse naam butor. Het was 1965 en tegelijk het laatste jaar dat de roerdomp zich in dit deel van de Scheldevallei ophield. Te veel geloop is nefast voor de soort, te stresserend, zijn paalhouding is wel efficiënt maar als dat de hele dag duurt niet zo rendabel……

De dag had nog een soort in petto. Voor dat de Bovenschelde gekanaliseerd werd, bestond de dijk die de stroom binnen zijn bedding hield uit gewone

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert

Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem

09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
BOEKHANDEL
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79



aarde. Het afkalven van de oever zorgde ervoor dat hier en daar ‘strandjes’ ontstonden en tegelijk steile oeverwanden waar ijsvogels en oeverzwaluwen hun nestgangen konden graven. Van op zo een plaats vlogen plots twee vogels op die met hangende vleugels naar de overkant zeilden. Weer was ik te laat om de kijker te gebruiken zodat ik ze maar eventjes in het vizier kreeg, te weinig om er een soort op te plakken. Een poos nadien, na ijverig oefenen op de reisduiven van onze buurman (die waarempel dacht dat er een toekomstige duivenmelker in mij school), kwam ik er achter dat het oeverlopers waren. Achteraf bleek dat oeverlopers in ongeveer alle seizoenen een niet te missen soort was langsheen de Schelde.

Hoewel ik snel door had in wat voor een rijk vogelgebied ik leefde en met regelmaat nieuwe soorten aan mijn tableau kon toevoegen, was een ontmoeting bij het rietveld toen van groot belang. Daar liep nog iemand met een verrekijker rond, hij bleek in Zingem te wonen, Luc Menschaert! Het was het begin van een lange reeks uitstappen samen in de wijde omgeving van onze geboortedorpen, waarbij ook mijn soortenlijstje fors aandikte. Luc was verder gevorderd in het vogels observeren dan ik en het is door onze gezamenlijke tochten dat ik een behoorlijke vogelkenner ben geworden. Ondanks de vele mooie souvenirs die ik aan een halve eeuw vogels kijken heb overgehouden is die eerste waarneming van die grote bonte specht een kantelmoment in mijn leven geweest. Ik heb de spechten altijd bijzondere vogels gevonden die mijn aandacht en mijn sympathie hadden. Maar sinds het voorbije voorjaar is er en kink in mijn relatie met de grote bonte gekomen. Ik ben er achter gekomen dat ze een possessief boevenkarakter hebben.



Enkele jaren geleden heb ik een nestkast met een opening groot genoeg voor een spreeuw, opgehangen tegen een grote spar op luttele afstand van mijn dagelijks zitje. Tot mijn spijt hebben spreeuwen nooit interesse getoond, ze verkiezen openingen tussen de natuurstenen gebouwen van het gehucht Warre waar toch 6 à 7 koppels huizen, best veel in deze tijden. De afgelopen jaren immers is de spreeuwenpopulatie in de Famenne in snel verval. De grote benden jonge spreeuwen die begin juni rondvlogen en krijsten dat horen en zien verging, zijn verleden tijd. De laatste jaren zijn hier veel oude weilanden doodgespoten en omgezet in raaigras

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond KNVB roept haar leden op om nestkasten voor spreeuwen op te hangen rondom de voetbalvelden. Spreeuwen eten de larven die het veld beschadigen. De bond gaf zelf het goede voorbeeld en hing een aantal nestkasten op rondom het hoofdkantoor in Zeist. Vogelbescherming ondersteunt deze oproep. omdat het met de spreeuw steeds slechter gaat

(Westerwolds) waar geen vogel nog iets te zoeken heeft. In feite zijn deze raaigrasmonoculturen nog erger dan die vervloekte maïsvelden, die tenminste nog wat oogstresten opleveren voor de vogels en de evers. Vooral ook de dassen, die hier goed vertegenwoordigd zijn, weten de maïskolven op prijs te stellen en vanaf de tweede helft van augustus is dit hun voornaamste voedsel.

Sinds de nestkast er hangt wordt ze steeds in bezit genomen door een koppel koolmezen, zo ook dit jaar (2016). De koolmees is niet meteen de meest opwindende soort, maar dat dachten we ooit ook van vele andere soorten waar men tegenwoordig al een ommetje voor maakt. Ik voeder het jaar door met granen en zaden omdat ik mijn groenlingen niet kwijt wil raken, maar er komen dus ook bonte spechten op de hazelnoten en zonnebloempitten af, vooral in het broedseizoen. Misschien vinden ze dat een gemakkelijke hap voor zichzelf en wordt het dierlijk voedsel aan de jongen gevoederd? Half mei, toen de koolmezen aan en af vlogen met voedsel voor hun jongen, hoorde ik af en toe een specht inhakken op hout, maar ik dacht niet aan de mezenkast. Er was nogal wat werk in de tuin en visite ook nog, waardoor ik de koolmezen wat uit het oog verloren had. Op een morgen zie ik dat het nestgat zo groot geworden is dat een bonte specht er door kan. Terwijl ik zit te kijken naar de aan- en afvliegende koolmezen maakt de wijfjesspecht haar opwachting. Ze pikt enkele stukken hazelnoot van de voederplank, vliegt naar de stam van de spar en hipt naar de nestkast. Ze steekt haar kop diep door het vlieggat en begint vervolgens weer te hakken om het gat nog groter te maken. Ondertussen zat het koolmezenkoppel met voer in de bek paniekerig toe te kijken, zodat ik de scène niet langer verdroeg

en de specht verjaagde. Niet dat het veel uithaalt, spechten zijn zeer gefocuste vogels, wat blijkt uit hun morfologie. De ogen staan kort bij de snavel en liggen er in het verlengde van, heel effectief voor een leven tegen takken en stammen aan. Dat is minder geschikt voor het waarnemen van gevaar, waarvoor de spechten hun kop helemaal naar één richting moeten uitdraaien. Anderzijds kunnen zij toch door handig rond een stam te draaien rovers ontwijken.

De dag nadien (ik was weg geweest) merk ik dat het vlieggat zo groot geworden is dat er waarschijnlijk een bosuil zou doorkunnen. De specht vliegt weg met iets in de bek: naakte mezenjongen moeten voor een specht misschien zoiets zijn als reuzenwormen… De volgende morgen betrap ik haar 'en flagrant délit'. Ze vloog meteen tegen de boom aan, klom gedecideerd naar de nestkast, stak de kop diep door het vlieggat en haalde er een reeds goed in de pluimen zittend jong uit. Ik was toch wel even perplex toen ze met dat tegenspartelend jong in de bek wegvloog. Ik heb nooit gehoord of gelezen dat spechten zich vergrijpen aan jonge vogeltjes en wat doen ze met zo'n prooi? Plukken ze de prooi als roofvogels of verdelen ze die gewoon voor de jongen of eten ze die zelf op? Gewoon moordlust zal het toch niet zijn want voor zover ik weet komt dat in de natuur niet voor. Hoe het de koolmezen verder verging? Die bleven doorvoeren, ik verjoeg de specht zoveel mogelijk. Het uitvliegen heb ik niet meegemaakt wegens op reis met mijn Amerikaanse vriend Ken. Maar toen ik enkele dagen later terug was zaten twee pas uitgevlogen koolmeesjes op de voedertafel en leerden ze samen met de oudjes het kunstje om zonnebloempitten te openen. Toen later de bonte madame ook begon in te hakken op de pimpelmezenkast heb ik haar verjaagd tot ze het opgaf.

Waar het fenomeen van het openhakken van nestkasten vandaan komt is niet duidelijk. In de jaren zestig hingen we honderden nestkasten op in de bossen en parken en we werden nooit hiermee geconfronteerd. We vernamen wel dat er bossen waren waar de nestkastjes systematisch bewerkt werden, zodanig



Jonge koolmees *foto: Gilbert De Ghesquière*

dat men er noodgedwongen metalen plaatjes rond het nestgat bij aanbracht. Over nestpredatie door spechten werd echter nooit gesproken. We dachten toen dat het de tomeloze drang was om de aparte resonantie te benutten van zo een 'klankkast'. Maar wellicht deden ze het ook met natuurlijke nestholten van mezen en heeft het te maken met een tekort aan insecten en dus eiwitten voor hun jongen. Het jaar 2016 was een slecht broedseizoen voor veel vogelsoorten, en dit reeds een paar jaar op rij. Veel regen, lage temperaturen in het voorjaar en degraderende biotopen zorgen voor gebrek aan insecten en ander klein gedierte waardoor veel soorten in hun voortbestaan bedreigd worden.

En wat de grote bonte specht betreft, ach er is een braampje op mijn kinderzieltje bijgekomen, maar het blijven fascinerende vogels.



Een tuin voor het leven

Ronny De Clercq

Ronny De Clercq woont sinds een dertigtal jaren in Schorisse, nabij het Burreken. In een tuin van een kleine hectare krijgt de natuur er de ruimte en vinden insecten, vogels, planten en al wat leeft een veilige haven. In een reeks artikeltjes deelt hij zijn ervaringen, gedachten en gefilosofeer in een natuurtuin in het hartje van de Vlaamse Ardennen.



Inheemse bomen, aangevuld met 'exoten' vormen een interessante mix

Een boompje opzetten over bomen

Bomen, het is altijd een zwak van mij geweest. Sommige bomen in onze tuin zaaide ik als jong manneke en ze moesten ook een paar keer mee verhuizen, alvorens ze hier hun definitieve standplaats kregen. De eikels die ik opraapte in de eerste weken dat ik mijn vrouw leerde kennen, zijn nu flinke bomen. De zomereik die een kiemplantje was toen onze zoon geboren werd... De lijsterbes die ik plantte op de nageboorte van onze dochter. De berkenbomen die kiemden in het tuintje van mijn suikernonkel en -tante...

Toen we hier een kleine 30 jaar geleden kwamen wonen, was er plaats zat om veel bomen te planten. Een huisweide met 3 aftakelende fruitbomen en een paplaurier en meer dan een halve hectare raaigrasland. Ik plantte de bomen dicht bij elkaar om snel een gesloten tuin te krijgen op wat destijds een winderige heuveltop was. Het was het opzet om geleidelijk te dunnen. Ieder jaar halen we kubieke meters brandhout uit onze tuin, alleen maar door te dunnen. Flinke stammen laten we meestal liggen. Geen geklief en een biotoop voor veel beestjes en zwammen. Sommige houtstapels blijven ook gewoon liggen, omdat de houtopbrengst groter is dan wat er verstookt wordt. Het zijn de woonplaatsen voor egels, muizen, overwinterplaatsen voor allerhande klein grut.

Met het uitgroeien van de bomen, vind ik het wel steeds moeilijker te kiezen welke bomen er aan moeten geloven. Mijn oorspronkelijk plan wordt doorkruist door zaailingen die her en der uitgroeiden tot mooiere bomen dan wat er geplant werd. Het is een gekend fenomeen: gezaaide bomen halen in een mum van jaren hun geplante soortgenoten in en steken ze grandioos voorbij. De kern van dit fenomeen zit in de kleinste worteltoppen: nooit beschadigde worteltoppen zijn 'slimmer' en groeien zoekende en tastend, de hergroeide wortelpunten van verplante boompjes, groeien gewoon rechtuit. Een boom die geplant is heeft daardoor altijd een nadeel op een boom die kan opgroeien waar hij ontkiemde.

De basis van mijn keuze welke bomen er blijven, is een sleutelgedachte uit de permacultuur: diversiteit! Nooit meer dan 5% van dezelfde soort. Dat houdt dus in, dat als ik uiteindelijk 100 bomen zou overhouden in onze tuin, dat er

BIO SHOP®

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

dan maximaal 5 bomen van dezelfde soort zouden mogen staan. Dat er dan minimaal 20 verschillende boomsoorten moeten staan is hier helemaal geen probleem, daar zit ik ruim boven.
In de loop der jaren kwamen er ook steeds weer nieuwe soorten bij en ik plant liefst nooit slechts 1 exemplaar van een soort, minstens 2, liever 3 en voor soorten met mannelijke en vrouwelijke exemplaren zouden het er beter zelfs 5 zijn, want met zaailingen weet je nooit van welk geslacht ze zijn.

Een van onze nieuwste soorten is zo de dadelpruim (*Diospyros lotus*), een boomsoort die hier met het komen en gaan van de ijstijden uitgestorven is. In Nederlands Limburg vond men de restanten van de dadelpruim terug in de *klei van Reuver*, een afzetting van kort voor de ijstijden. Hopende dat de ijstijden nu voor lange tijd voorbij zijn, wil ik deze soort hier graag opnieuw een kans bieden. De algemeen aangeplante paardenkastanje is ook zo'n ijstijdslachtoffer. Verdrongen door koude en achteraf het rijzende water, kwam deze boom nog slechts in één dal in de Balkan 'van nature' voor. Daar vonden de Turken deze bijzondere boom en plantten hem in Istanbul waar westerlingen de paardenkastanje voor 't eerst zagen en meebrachten naar westelijk Europa, terug naar waar de soort door klimaatsveranderingen was verdwenen. (Trouwens, als er iemand zaailingen wil?)

Ook al hebben we zoveel 'speciale' boomsoorten in onze tuin, toch moet altijd ruim de helft van alle soorten van algemeen erkende inheemse origine blijven. Momenteel zitten we daar nog ruim boven, maar doordat ik bij het dunnen zeker de 'bijzonderen' spaar, is dat toch wel een punt van aandacht voor in de toekomst.
Ondertussen staan er al prachtige linden, eiken, beuken,... in onze tuin, maar waar de meeste bezoekers toch het meest naar opkijken zijn onze kustsequoia's. Sequoia is een oeroude familie die ooit wereldwijd voorkwam, maar slechts één soort overleefde tot in onze dagen en dat slechts op een smalle strook langs de Amerikaanse westkust. We hebben ook een mammoetboom staan die veel aandacht trekt, maar op de kustsequoia's ben ik toch het meest fier. Ze doen het hier goed, ze planten zich zelfs voort, met wortelopslag en een enkele zaailing. Als ik ook een vijftal bomen van deze gigantische soort in onze tuin wil houden, geeft dat wel wat kopzorgen...
Maar niet alle boomspeciallekes zijn zo opvallend. Veel soorten bomen brengen ook veel soorten gerelateerde wezentjes mee: bijzondere bladgalletjes op witte esdoorn, bladmineerders op gouden regen,... Iets spectaculairder zijn de knoppergallen op de zomereiken. Deze grote opvallende gallen



De grootste kustsequoia staat pal voor onze achterdeur

worden veroorzaakt door een galwespje waarvan afwisselend de ene generatie op moseik leeft en de volgende op zomereik. Doordat er dus ook twee moseiken in onze tuin staan, hebben we hier de bijzondere knoppergal op de eikels van zomereik. Hoelang deze soort galwesp hier al woont weet ik niet precies. Toen in 2009 de nieuwe gallengids van het KNNV verscheen, ontdekte ik meteen dat we ook knoppergallen onder onze eiken hadden liggen. Pas twee jaar eerder, in 2007 werd deze soort voor het eerst ontdekt in onze contreien, in Zeeland.

Bomen zijn zeer bepalend voor de sfeer in de tuin. Ze geven een extra dimensie. In onze streken is er geen tuin natuurlijker dan een bostuin. Toch moeten er zeker ook soorten plaats ruimen in de evolutie die een bostuin doormaakt. Ik las de voorbije zomer het boek van Rik Wouters, waarin hij vertelt over zijn natuurtuin in Tremelo, die over de decennia ook tot een bostuin geworden is. Het deed mij goed gelijkaardige ervaringen te lezen van iemand die al een paar tientallen jaren langer met hetzelfde bezig is. Het is de natuurlijke evolutie en slechts met maaien en rooien houden we die natuurlijke gang van zaken in de hand. Zo passen we de natuur aan, aan wat wij graag zien in onze tuin.
Bomen en een tuin er vol van, zijn niet voor iedereen evident. Op sombere dagen is het onder bomen nog net iets duisterder, de schaduw, de vallende bladeren. Veel mensen zijn nog steeds die soort die zich ontwikkelde op de open savanne. Maar op warme zomerdagen bieden bomen aangename koelte. En in de winter is het minder koud onder de bomen. Bomen zijn een matigende factor en tot zover kan wel iedereen van bomen genieten.
We hebben bomen nodig. Onze wereld heeft bomen nodig. Als buffers voor extremiteiten allerhande! Negentig procent van alle soorten op het land, zijn afhankelijk van bomen. Bomen zijn leven en toekomst en op het kleine stukje Aarde dat mij is toebedeeld, wil ik daaraan een maximale bijdrage leveren.

Groeten uit een tuin voor het leven...

Met Natuurpunt Deinze-Zulte naar Viroinval



Eddy Vervynck

Vroeger bestond er zo iets als 'Vlaanderen Vakantieland'. Als trouwe kijker noteerde ik alle interessante plekjes, die eventueel geschikt zouden zijn voor een weekendje weg met NP en in een oude atlas werd alles zorgvuldig genoteerd. Zo ontstond het idee, om eens naar het 'rijk van de orchideeën' te gaan: Viroinval!
Na een eerste kennismaking in het voorjaar van 2015, en een positief gesprek met onze gids Kurt, namen Wim Vercruysse en ik het initiatief voor deze uitstap. Al heel snel was dit uitverkocht. Helaas, 40 reisgenoten was echt de limiet voor de gids.

De gemeente Viroinval bestaat uit 7 dorpjes gelegen in de Calestiene of kalkstreek. We bezochten het natuurpark Viroin-Hermeton, een 12 000 ha groot park met reeds waarnemingen van 30 verschillende soorten orchideeën, dat is ongeveer de helft van de gekende 55 soorten in België!

Onze gids is niet de eerste de beste! Hij is botanist, entomoloog, herpetoloog, malacoloog (even moeten opzoeken dat dit een weekdieren-loog is), ornitholoog, 35 jaar actief als gids en beschermer van deze prachtige kalkstreek, en bovenal een erg sympathieke kerel en humorist van de bovenste plank! Een geslaagde combinatie voor een weekend met natuurpunters.

Vrijdagavond, de gasten 'druppelen' letterlijk binnen. De regen en wegenwerken zijn een spelbreker, maar niet getreurd, een warm onthaal doet wonderen. Na de verdeling van de kamers en een welkomstdrankje wijdt Kurt ons in een notendopje in, over de fauna en flora van Viroinval. We zijn benieuwd! "Maak het niet te laat, mannen!", maar ja, de 'Super de Fagne' is zo lekker!

Zaterdagmorgen, vertrekken we met zo weinig mogelijk auto's richting Nismes, met een tussenstop te Dourbes. Eddy probeert een ander weggetje uit, helaas een echte pokkenweg, als straf moet ik Frank zijn auto poetsen! Meer putten dan weg, maar ondertussen zien we wel een hert, een mooie waarneming en begin van de dag! Met een kleine 40 mensen vertrekken we vanuit Nismes, naar de Tienne Breumont, sinds 1980 een natuurreservaat omwille van de wonderlijke kalkgraslanden en hun zeldzame planten. Na echt niet lang zoeken (je valt er bijna over) zien we al verschillende mooie orchideeën: hommelorchis, groene nachtorchis, vliegenorchis, maar ook planten zoals kleine steentijm, muizenoortje, en zelfs een speciale boom: meelbes. Johan, onze amfibieënman, is naarstig op zoek en vindt alras twee hazelwormen, maar nog specialer is zijn vondst van een gladde slang, nog nooit gezien in mijn leven! De kinderen (en grote kinderen) vinden het allemaal super!
Maar na een tijdje bemerk ik, dat we toch een paar reisgenoten mankeren, gelukkig krijg ik niet veel later telefoon van Erwin, "we waren onze weg verloren en zitten nu op een terrasje in Nismes". Ja, ja, de weg verloren. Een half uurtje later, eten we allemaal samen op datzelfde terras onze picknick met een lekker biertje of verse soep.
't Was daar zo goed, maar ja, we moeten nog naar



Croix de l'Homme *foto: Eddy Vervynck*

Croix de l'Homme! Van het ene naar het andere kalkgrasland, via de Fondry des Chiens, waar een jonge amazone als een echte holbewoner in de rotsen kruipt, om een poos later op een gans andere plek terug boven te komen! Gelukkig allemaal zonder kleerscheuren. Ook Karel en Alma, vlot boven de 70 jaar, wandelen met de jonge geitjes mee, chapeau voor deze prestatie. Ik hoop als ik 76 ben dat ik dat ook nog zal kunnen!

Tegen 16u is er een kleine groep, die de klim naar Croix de l'Homme niet ziet zitten en besluit om al een aperitiefje te halen in Nismes. De klim naar Croix de l'Homme is niet van de poes, we mogen kiezen tussen de steile kant of de gemakkelijke kant, wat had je gedacht, de steile natuurlijk hé Kurt. Het uitzicht is adembenemend. Wat een prachtig zicht op de Viroin. Dit pakken ze ons niet meer af…



Tienne Breumont *foto: Wim Vercruysse*

Natuurpunt Deinze-Zulte zou zichzelf niet zijn, zonder nog een verrassing 's avonds! Een plaatselijke schone met engelenstem, bijgestaan door een beginnende bariton zongen een dik half uur de longen uit hun lijf: Franse chansons, Engelstalige rocknummers, ze deden het allemaal! Wie zelf dit talent wil aanhoren: www.dsyness.be. Op de koop toe, hadden we blijkbaar ook nog talent van eigen bodem, sympathieke Martin Vercammen, verraste ons met enkele leuke, en goed gebrachte nummers. Bedankt Martin!
We sloten de avond af in schoonheid, met een kampvuur op het terrein, bij een Steenuilke of Bufo, meer moet dat niet zijn hé! Onze sympathieke gids Kurt, amuseert zich zo goed dat hij een bed krijgt in le Relais Verlaine, en met ons meeviert..

De zondagmorgen, geeuw…, iedereen fris en monter aan de ontbijttafel. Om 9u30 vertrekken we naar een geheime plek die enkel Kurt kent, om op zoek te gaan naar bevers en hun sporen. In een echte jungle struinen we door moeras, steken we smalle boomstammen en brede rivieren over, ploeteren we door modder en regen om dan uiteindelijk de dam en burcht van familie bever te aanschouwen. Normaal zie je zulke dingen alleen op tv, programma's zoals



National Geographic, enz. maar nu dit zien met onze eigen ogen…, wat een spektakel! Een monotoon dennenbos werd door familie bever omgevormd tot een nat broekbos! Laat maar komen die bever in Vlaanderen! Voor mij was dit het topmoment van de reis.
In de namiddag sloten we dan in schoonheid en in de regen af, met een wandeling gegidst door niemand minder dan onze eigen Karel De Waele! Dank u wel Karel!

Ik wil iedereen bedanken die erbij was op dit weekend, ik hoop dat iedereen evenveel heeft genoten als Wim en ik en we hopen u op één van onze volgende activiteiten terug te mogen zien. Alle foto's van deze mooie reis, zijn terug te vinden op www.natuurpuntdeinzezulte.be.

De Natuurkalender 2017 is te koop bij Natuurpunt www.natuurpunt.be of bij jullie lokale bestuursleden aan de prijs van 10 euro.



Vijftig expedities

Ter gelegenheid van het 15 jarig bestaan organiseerde Natuurpunt in het weekend van 25 en 26 juni de Expeditie Natuurpunt. Dat weekend trokken 50 teams op expeditie door de Vlaamse wildernis. Te voet, per fiets of in de kano. Ze zamelden maar liefst € 131.000 in ten voordele van de Vlaamse natuur! De regio Vlaamse Ardennen plus was goed vertegenwoordigd. Niet minder dan 3 teams namen deel aan deze eerste expeditie. We laten u graag meegenieten van hun avonturen tussen Hasselt, Oud-Turnhout, Diksmuide, Gent en Mechelen.

Expeditie Zeverenbeekvallei



Greet De Wandeler

Strak in het pak zat het elfkoppig team van Deinze-Zulte toen treinbestuurders op het laatste nippertje beslisten om te staken op het moment van afreis naar Hasselt. De moedigsten fietsten 'gewoon' van Deinze naar Hasselt. Bij valavond staken we op een terras in Hasselt de koppen en een frisse pint bijeen. Door wateroverlast bleek de fietsroute - op datzelfde laatste nippertje - aangepast. Zaterdagochtend haalden we diep adem, gooiden een been over onze fiets en smeerden de 120 km tussen Kiewit en Oud Turnhout uit over een dag die begon en eindigde met zon. Daartussen hingen niet enkel zware zwarte wolken maar ook luchtige gesprekken, grappen en grollen die het fietstempo wel eens de hoogte injoegen. De een sleepte fietstassen vol voedsel mee, de ander enkel een tandenborstel (en hopelijk een verse slip). Een moedige teamhelpster dook hier en daar op en versterkte de magen. In de bezoekerscentra van de natuurgebieden onderweg was een lekkere stop ingebouwd. Tijd voor een bezoek aan een natuurgebied restte er jammer genoeg niet. Tentje opzetten in de Liereman bleek geen optie, de plek stond blank. Het bezoekerscentrum werd omgeturnd tot slaapzaal, het ontbijt was er vorstelijk.

Dag twee boterden we verder via fietsknooppunten naar Mechelen. Dit zou een kleine 120 km worden. Een verloren gewaande gsm deed de moedigsten een flink eind terugrijden tot bleek dat de gsm in de verkeerde fietstas gesukkeld was. Niet getalmd, de eindstreep en het NP feest lonkten. Voor de meesten voelde het als een overwinning… behalve voor die moedigsten… zij fietsten op maandag 'gewoon' van Mechelen naar Deinze.

Een stevige aanrader, zo'n expeditie, prima voor de conditie maar vooral voor de teamgeest en het bracht de Zeverenbeekvallei € 12 463 op waarmee we aan de top van alle deelnemende teams belandden. Bedankt aan ieder die ons steunde.

De expeditie, vanuit het oog van een begeleider



De fruitratjes *foto: Karen Blommaert*

Karen Blommaert

Vrijdagavond 24 juni. We spraken er al maanden van, we keken er al weken naar uit en dan was het eindelijk zover. Rond 19 uur op de oprit: vier sportieve mannen, een vijfde fietste als sponsor een dag mee, 10 blinkende kuiten, 5 fruitratjes uniformen met zwarte T-shirt van Pajottenlander,

5 mooie allround fietsen van 't Verzet, een paar reservebanden, een paar tenten, een paar kilo's bananen, een koppel begeleiders en een mooie uitdaging die lonkt: op dag 1 zo'n 110 km fietsen van Diksmuide naar Gent en op dag 2 zo'n 110 km van Gent naar Mechelen. Nog een laatste kus en schouderklop en weg zijn ze.

Vrijdagavond werden we warm ontvangen in de B&B De Westhoek. Na de lekkere frietjes, kip en nodige bierkes kropen we in een zalig bed de eerste nacht tegemoet. Er zijn er die dan rustig ritmisch snurken maar er zijn er ook die luid snurken, zonder regelmaat, met pieken en dalen. De volgende keer nemen we zeker oordopjes mee.

Na een gezond ontbijt aan het kasteel van de Blankaert te Diksmuide en wat extra fruitrepen en energiedrank wenkten de eerste kilometers. Voor de fietsers ging het langs mooie autovrije baantjes en wegeltjes, voor de begeleiders was het van punt A naar punt B via de gewone weg. Daarom niet minder leuk en gezellig om hen tussendoor met het nodige proviand op te wachten op een gezellig terrasje want het weer zat mee. Zon en een zalige 20 graden.



Tijdens de tussenstops in de verschillende natuurgebieden werden zowel de fietsers als hun begeleiders steeds warm onthaald met koffie en cake, bananen, frisdrank, een fris bierke(?), een ijsje(?) e.d. En zonder moeite, kramp of andere last reden de 5 mannen 's avonds gezwind de parking van de Bourgoyen op. Nog net voor een stevige stortbui werden de tenten opgezet en dan was het terug zalig vertoeven. Een warm onthaal en een fantastisch uitgebreid buffet gaven enige tekenen van vermoeidheid geen kans.

's Morgens werd de auto volgeladen, met tenten, kledij en andere spullen, dit om andere moedige fietsers toch enigszins te verlichten van de extra bagage. Op naar de volgende tussenstops, toch iets minder treuzelend dan gisteren want Mechelen lonkt.

En rond 16.30 uur was het zo ver. Met een brede glimlach, de armen in de lucht reden ze tussen de strobalen de finish over. Een laatste foto legde de natte kledij, de moddersporen en de bedenkelijke 'oef' voor goed vast. Iedereen die de tocht aanvatte van Diksmuide naar Mechelen kwam moe maar voldaan over de finish. Proficiat aan allen en proficat met de indrukwekkende opbrengst.



De Kwikkers, planning *foto: Johan Cosijn*

Markante Kwikker-Quotes tussen Kiewit en Muizen

Georges De Rycke

Wellicht is de Werkgroep rond de Maarkebeekvallei u bekend als organisator van het ledenfeest in de zaal naast het schooltje in Maarke-Kerkem (Maarkedal). Elk jaar ontvangt het team van noeste medewerkers jullie daar met open armen. Onder de naam 'de Kwikkers' (naar hun eigen bier) fietsten Andy, Angelo, Ludo en Mario mee met de (vanwege de hevige stortbuien en overstroomde terreinen) legendarische eerste Natuurpuntexpeditie. Johan en Georges begeleidden het team met een oude VW-bus (de Zubry). Enkele quotes geven een sfeerbeeld van dit onvergetelijke weekend.

Vrijdagavond, Kiewit (Hasselt), slaapplaats. s'Anderendaags gaan de Kwikkers van start. Kalm, kalm, we mogen niet te veel Enamekes drinken, want morgen moeten we 106 km fietsen (het werden er 130 vanwege omleggingen in het moerasland). Maak toch niet al dat lawaai, de andere kampeerders zijn al twee uur geleden gaan slapen! Geeft toch niet, voor een keer dat onze vrouwen ons niet bezig zien.

Zaterdagmorgen, Kiewit. Douchen, ontbijten en de fiets op. Slaapt hij nu nog? 's Avonds grote Jan. Ruim maar al de flesjes op, we hebben een voorbeeldfunctie. Ik heb 4G. Volgens mijn app hebben we na de middag kans op een buitje (de brandweer moest 's avonds overal kelders leegpompen).

Zaterdagmiddag, Zichem, Huize Ernest Claes, er heerst een muggenexplosie op deze brunchplek. Pets, pets, pets! Ik ben doodop, sla die beesten maar plat, ik kan mij niet meer verroeren. Ja, op mijn hoofd ook, ge moet er niet naar kijken, als ik maar

niet gestoken word.

Zaterdagnamiddag, Meerhout, een rustplaats bij de Watermolen in het Grote Netewoud. Zouden we daarmee niet beter wachten? Koffie is ook goed. De taart is trouwens heerlijk.



De Kwikkers aan tafel

Zaterdagavond, Oud-Turnhout, De Liereman, avondeten en overnachting. De voorziene kampeerplek blijkt herschapen te zijn in een drassig hooiland. Bijna alle groepen zullen uiteindelijk overnachten in de gebouwen van De Liereman, behalve wij die langs de Aa-beek op een prachtig 'gazon' van een riante villa ons vluchtelingenkamp opsloegen. Zo hard heb ik het in geen weken zien regenen, amaai de sukkelaars die nog onderweg zijn. Wat? Geen douches? Moeten wij hier aan die voederbakken ons gerief wassen? Er lopen hier ook vrouwen en kinderen rond, hé. Enfin, 't eten was heel lekker en we drinken nog maar een Gageleerken zeker om Natuurpunt te steunen? Natuurlijk. En laat de Lieremannen eens een Kwik proeven. (Hoe kan het anders, ons eigen bier viel erg in de smaak!). 't Is niet waar, hé, 't is al middernacht, gaat hij hier tussen al die slapende mensen het Brouwlied aanheffen? Hoe krijgen we hem hier buiten?

Zondagmorgen, Oud-Turnhout, ontbijt en start van de tweede dagtrip. Laat de tent opdrogen voor jullie ze afbreken en probeer ons in te halen. We zijn in supervorm.

Zondagmiddag, Vorselaar, de Schapestal. Ik krijg hier bericht van onze vrouwen in Mechelen: "tzee zwet oep de met". Volgens mij betekent dat "zwart op de markt". Onweer dus, jongens trek maar de regenkledij aan, sebiet is 't weer van dat. Ik kan bijna niet meer wachten, maar vanavond zien we eindelijk Natalie (coördinator van de Natuurpuntexpeditie). De begeleiders in een gezellige frituur: Ik heb compassie met die gasten. Net vetrokken en de zondvloed barst los. Och, ze zullen wel zo slim zijn om te schuilen zeker? Begeleiders, uren later bij het naderen van Mechelen: De straten zijn hier rivieren geworden, kijk eens hoe hoog het water uit de riolen spuit!

Zondagavond, Muizen (Mechelen), eindhalte voor alle teams, ook voor de stappers en de kajakkers. Natuurpunt wordt 15 jaar, er is een groot feest voorzien en … de zon is weer van de partij! Oef, we zijn er! Kijk, we komen tegelijk aan met onze volgwagen! We zijn toch ook eerder dan de Fluitwatjes? Voor de lol hielden de Kwikkers en de Fruitratjes (ook uit Maarkedal) een gezonde competitiegeest in stand. De Kwikkers arriveerden 7 minuten voor de 'concurrenten' die 's morgens in de Bourgoyen vertrokken.

Tot de huiselijke partners van onze teamleden, wanneer die komen meevieren: Ik heb je echt waar erg gemist, schatje, ik kom deze week niet meer buiten. Kijk naar die ooievaars! 't Is hier wel in orde, tof podium, goeie muziekgroepen, leuke speech en lekker eten en drinken. Wie wil een Gageleer? Ze zijn een scherm aan het installeren in de hoeve voor de match van de Rode Duivels tegen de Hongaren.

Nabeschouwing: het feest eindigde voor de Kwikkers (die als enige deelnemende groep met alle teamleden op de slotdag op het feestterrein in het stro zou overnachten) in de late uurtjes bij het kampvuur. Eerder wonnen de Rode Duivels met 4-0 in een spetterende match van hun tegenstanders. Wijzelf voelden ons ook super, die avond waren wij "the winners, not the losers". Natalie bevestigde dit: ze noemde ons zelfs 'helden'. Iedereen ging daar gemakkelijk in mee. Als we goed kunnen rekenen bestaat Natuurpunt in 2021 twintig jaar … wellicht moet er dan opnieuw gevierd worden!?

Het project bracht uiteindelijk 3355 euro op. Een oprechte 'dank je wel' aan de 55 gulle schenkers! Jullie bijdrage zal goed geïnvesteerd worden voor de uitbreiding en het beheer van de natuur in de Maarkebeekvallei!



In memoriam Magda Vergeynst



Filip Keirse, met dank aan Jeannine Tassyns

De eerste kennismaking met Magda voor velen, was Magda als bestuurslid van de afdeling Ronse van MOW en Natuurpunt, van de Fietsersbond en van Trage Wegen.
Persoonlijk leerde ik Magda beter kennen bij de werkgroep Trage Wegen van Kluisbergen-Ronse waar ze mij binnen loodste. Vastberaden en minutieus zette ze zich in bij de vele dossiers. Het was vooral de verdienste van Magda om de trage wegen te Kluisbergen en Ronse in de kijker te zetten en met succes te verdedigen. Ze was de motor achter de verschillende edities van de klavertje-vier-wandelingen. Ook toen het door haar ziekte wat moeilijker werd bleef ze alles volgen, zij het meer en meer van op de zijlijn. Ze was mijn persoonlijke mentor voor de trage wegenwerking. Het was voor haar een grote geruststelling dat de voortzetting van de werking, die ze rond de trage wegen had opgestart, verzekerd zou blijven.

Haar liefde en bezieling voor natuur en milieu kreeg ze mee als kind, opgroeiend in de schitterende omgeving van Lamont, Kluisbergen. Eén van de pareltjes daar is haar boomgaard, met zicht op 'Niskisn' berg'. Het was dan ook in die omgeving dat ze haar wandeling leidde voor het behalen van haar diploma natuurgids bij het CVN. 14 jaar moet ze geweest zijn toen ze een onderhoud aanvroeg bij de burgemeester van Kluisbergen, om daar met volle kracht aan te geven hoe ongepast het was dat er zoveel vuilnis rondslingerde op de eerste omloop van de gemeente.

Magda was avontuurlijk en zelfverzekerd, een mooie vrouw, uiterlijk en van binnen. Ze hield van muziek, van kunst, van levendigheid en was voortdurend in de weer met zorgen voor anderen. Deze zorgzaamheid bleek uit het feit dat ze na haar opleiding als lerares Nederlands en Engels haar ware roeping vond in het beroep van verpleegster. Een beroep dat ze later wegens ziekte moest opgeven. Haar familie stond altijd op nummer één: Magda vond haar grootste vreugde in haar man Etienne en hun zoon Thomas. Haar nicht Liedewij verwoordde in de afscheidsplechtigheid heel treffend hoe Magda als mens was: "Tante Magda hield veel van mensen. Ze ging naar hen toe, nodigde hen uit, was oprecht geïnteresseerd, luisterde met veel aandacht, onderhield vriendschappen voor het leven en stond open voor nieuwe mensen die haar pad kruisten. Ze kon enorm genieten van het gezellig samenzijn. Zelfs toen er niet veel energie meer over was, slaagde ze erin om haar aandacht en liefde te verdelen over zoveel vrienden en familie. En de liefde was wederzijds".

Magda een prachtvrouw, 60 jaar is jong om heen te gaan. Voor ieder die Magda kende zal ze blijven mee op stap gaan met ons, zij het in onze gedachten. En later kruisen onze mysterieuze wegen elkaar dan terug.
Natuurpunt deelt in het verdriet van haar echtgenoot, haar zoon, haar familie en haar vrienden.

Bomengroep voor Magda

In het Burreken, een mooi natuurgebied in de Vlaamse Ardennen waar Magda ook graag vertoefde, wordt de mogelijkheid geboden om een aantal bomen te adopteren via de 'knuffelboomactie'. Om de verbondenheid van Magda met de natuur blijvend te herinneren wil ik graag een bomengroep voor Magda adopteren. Daarom ben ik zo vrij om jullie het volgende voorstel te doen:
Jullie kunnen een bedrag overschrijven op reknr. BE56 3770 0957 9088 van Filip Keirse, met de vermelding 'knuffelbomen voor Magda'. Al jullie giften gaan dan integraal naar de knuffelbomengroep van Magda. Volgend voorjaar, wanneer het knuffelbos in volle pracht staat, wil ik dan graag jullie gids zijn voor een wandeling door dit natuurgebied.

Wat houdt deze knuffelboomactie in: Afhankelijk van de stamomtrek en de ouderdom van de boom kan u voor een wisselend bedrag één of meerdere bomen onder uw hoede nemen. Onder de bomen zitten zowel jonge als oude exemplaren, waaronder zelfs enkele stervende maar daarom niet minder waardevolle bosreuzen. De diversiteit komt ook in de soortenvariatie tot uiting, al zijn het vooral beuken die de hoofdmoot vormen. En wie wil kan zelfs een bomengroep onder zijn of haar hoede nemen. (zie ook http://www.burreken.be/?page_id=261).

Een kerkhofblomme

Jo Buysse

Natuurpunt stuurt regematig via e-mail natuurberichten naar wie zich voor die dienst heeft ingeschreven (1). Ook vanuit Nederland bestaat een dergelijke dienst onder de naam 'Nature Today' (2). Vrijwel dagelijks kan je informatie krijgen over allerhande onderwerpen die met natuur te maken hebben. Zo werd op 17 augustus 2016 een interessant bericht verstuurd over '*Planten op vakantie in Nederland*' (3).
Het bericht vermeldde dat de Nederlandse, en bij uitbreiding ook Belgische flora ieder jaar wordt verrijkt met enkele tientallen nieuwe adventieven en neofyten. De eerste zijn planten die zich hier niet zelfstandig kunnen handhaven, maar hier toch tijdelijk kunnen groeien door de aanvoer van zaden uit het buitenland. Neofyten kunnen zich hier ook blijvend vestigen. In bovenstaand bericht was onder meer sprake van straatwolfsmelk, een neofyt die het hier meer en meer prima doet in geschikt milieu en dat is vooral tussen straatstenen, grind, split en spoorwegbeddingen. Dat zijn plaatsen die, eens opgewarmd, de warmte ook lang behouden.

Identiteitskaart (4)

Straatwolfsmelk (*Euphorbia maculata*) is een laag bij de grond blijvend plantje met tegenoverstaande, minder dan 1 cm lange blaadjes die meestal gevlekt zijn. De kort behaarde stengels kunnen tot 0,5 m lang worden. Het is eenjarig, met in onze streken goed overwinterende zaden die het volgend jaar nieuwe planten vormen dicht bij de ouderplanten. Van oorsprong uit Noord-Amerika is het in zuidelijk Europa al een paar decennia ingeburgerd. Het plantje duikt nu ook op in onze streken bv. omdat zaden blijven kleven aan schoenen van teruggekeerde toeristen of doordat deze hun automatten hier uitkloppen of omdat... er zijn genoeg manieren voor die piepkleine zaadjes om als verstekeling verre reizen te maken. Globalisering op plantenschaal. In Calais of elders moeten er zijn die dromen: "waren we maar even een zaadje". Zuidelijke soorten voelen zich hier ook hoe langer hoe liever thuis. Daar moet de klimaatverandering voor iets tussen zitten.

Voorkomen

Op www.waarnemingen.be is het aantal meldingen nog vrij beperkt. In Oost-Vlaanderen zijn er slechts 13 sinds 2008. Van die 13 zijn er 4 afkomstig van dezelfde plek in Melle, een stenige omgeving nabij



Straatwolfsmelk tussen roodbruin split foto: Jo Buysse

een spoorweg, een voorkeursstandplaats zoals we al weten. Ook uit Oostakker werd de plant driemaal ingegeven, eenmaal zelfs met 1000 exemplaren. Verder nog uit het centrum van Gent, Zonnegem, Vinderhoute en recent nog uit Lotenhulle waar de plant groeit op een kerkhof. Henk Coudenys liet me op 8 september ook al weten dat hij straatwolfsmelk had gevonden op het kerkhof van Vosselare-Nevele. Een kerkhofblomme? Dat kerkhoven voorkeursplaatsen zijn zal verder in dit artikel nog blijken. Henk zou als Nederlandse naam zelfs liever 'kerkhofwolfsmelk' horen... Nu, stel je bij die 'blomme' ook niet al te veel voor. Om ze goed te zien ben je best gewapend met een sterke loep.
Voor alle Belgische provincies samen zijn er de laatste jaren steeds om en bij de 30 meldingen. In 2008 waren het er nog maar 2, 6 in 2009 en 9 in 2010.
In de tabel hieronder, overgenomen uit waarnemingen.be zijn alle Belgische waarnemingen tot vandaag opgenomen, met het aantal exemplaren (niet al te 'cijferlijk' te nemen) en het aantal hokken van 5x5 km waarin de plant gevonden is. Zoals men

Maand	Waarnemingen	exemplaren	hok(ken) 5 km
Januari	0	0	0
Februari	0	0	0
Maart	0	0	0
April	0	0	0
Mei	3	103	2
Juni	16	209	12
Juli	33	1918	26
Augustus	65	2546	41
September	40	266	31
Oktober	22	278	19
November	7	7	6
December	1	1	1
Totalen	**187**	**5328**	**138**

kan zien beginnen de waarnemingen vanaf mei en is augustus de topmaand. Vanaf november wordt de waarnemingskans klein (of gaan waarnemers in winterslaap?).

Recente vondsten in Nazareth en Eke

In Nazareth zijn de paden op het kerkhof met roodbruin split aangelegd. Ik kom er vrij vaak en sla ook wel af en toe een oog op het 'onkruid' dat tussen de steentjes groeit. Maar na het bekijken van de foto van straatwolfsmelk in 'Nature Today' leek het me dat het varkensgras dat ik er regelmatig zag toch wel heel veel trekken had van die straatwolfsmelk. Ik ging even door de knieën, brak een stengel doormidden en zag het witte melksap (wolfs*melk*) vrij overvloedig opbollen. Toen zag ik ook de donkere vlekken op de blaadjes (*maculata*) en de roodbruine stengel, toch heel verschillend van varkensgras! Weinig twijfel mogelijk. Om mijn verwarring met varkensgras een beetje goed te praten wil ik toch opmerken dat ze allebei een diepe penwortel hebben...

Omdat de paden op het kerkhof van deelgemeente Eke ook aangelegd zijn met roodbruin split ging ik dezelfde dag ook daar kijken. En inderdaad, straatwolfsmelk bleek er niet alleen voor te komen maar was er duidelijk het meest succesvolle 'onkruid'. Het stond op alle paden en veel tussen de graven. Op sommige plaatsen gaven bijna aaneengesloten vlekken van verschillende m² de steentjes een groenige tint.
We kunnen aannemen dat de zaden van het ene kerkhof naar het andere worden overgebracht onder meer door gemeentewerklieden die dezelfde machines en hetzelfde materiaal op beide plaatsen inzetten.

Dat materiaal wordt uiteraard ook gebruikt op de nieuwe gemeentelijke parkbegraafplaats, tussen Nazareth en Eke. Toch heb ik daar het plantje nog niet kunnen vinden. Verschillend is dat de paden er bestaan uit grote betontegels of kleinere tegels. Op enkele plaatsen ligt ook wel split, niet van het roodbruine maar van het grijze type. Of dat een rol kan spelen in het voorkomen van de soort?

Een erg specifieke standplaats blijkt dus nodig te zijn maar op geschikte plaatsen zou straatwolfsmelk wel eens heel snel een alledaagse zomerverschijning kunnen worden.

Bronnen:

- (1) www.natuurbericht.be
- (2) www.natuurbericht.nl
- (3) https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=22916
- (4) https://www.verspreidingsatlas.nl/5331

Overzicht vogelwaarnemingen juni - augustus 2016

Dimitri Van de Populiere

Hoewel de zomer normaal gezien een kalmere periode is voor vogels, werden deze zomer toch een aantal speciale waarnemingen gedaan. Een visarend stal de show langs de Schelde te Nederename en liet zich in de laatste week van augustus zo goed als elke dag zien. Er werd een slangenarend overvliegend gezien in Bachte-Maria-Leerne en een bijeneter in Sint-Lievens-Esse. Het aantal waarnemingen van beide soorten neemt al enkele jaren toe in België, maar beide blijven in onze regio nog echte zeldzaamheden. Slecht nieuws over onze zomertortels: ze zijn bijna helemaal verdwenen. Goed nieuws komt er dan van de roodborsttapuit: een geslaagd broedsel in de Langemeersen en verschillende broedsels in de Leievallei.

Futen tot reigers

Geoorde fuut: 19-06: Nazareth, Callemoeie: 2 ex (NVW). **Zomertaling**: 25-7: Eine, Scheldemeersen: 1 ex (DDG). **Zwarte ooievaar**: 15-08: Deinze: 1 over (JDC, VLO). **Ooievaar**: 41 wnm, waaronder ook de parkvogels uit de Brielmeersen; grootste groep: 15-08: Deinze/Astene: 15 ex over (JDC, VLO, IST). **Lepelaar**: 19-06: Sint-Eloois-Vijve, Gaverbeekse meersen: 19-06: 1 ex (PDP); 16/17-07: Eke, De Ratte: 3 ex (TMA, e.a.); 8-08: Nederename, Putten VDM: 1 ex (DVDP, DDG). **Kleine zilverreiger**: 7-07 tot 16-07: Eke, De Ratte: 1 ex (KDW, e.a.); 20-08: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TLI); 30/31-08: Zulte, Leievallei: 1 ex (JDC, WRO).


Visarend f. Gerard Mornie

Roofvogels

Visarend: 27-08 tot 4-09: Heurne tot Nederename, Putten VDM: 1 juv (DDG, e.a.). **Rode wouw**: 19-06: Zingem, Dijkstraat: 1 over (ADV); 16-08: Wannegem-Lede: 1 over (GCO); 22-08: Roborst: 1 over (LNE). **Zwarte wouw**: 30-08: Deinze: 1 over (VLO). **Slangenarend**: 23-08: Bachte-Maria-Leerne, Ooidonk: 1 ex (IST). **Grauwe kiekendief**: 17-08: Wannegem-Lede: 1 man (GCO); 28-08: Gavere: 1 over (WVE). **Havik**: 11-06: Brakel, Jansveld: 1 ex (GDK); 13-06: Sint-Lievens-Houtem, Cotthembos: 1 ex (EDC); 10/20-

07: Kwaremont, Beiaardbos: 1 ex (GCO, NDS).

Rallen tot sterns

Porseleinhoen: 6-07: Eke, Koedreef: 1 ex (NVW), 18-07: Berchem, Paddenbroek: 1 roep (CDB). 6-06: Olsene, Leievallei: 2 ex (JMK). **Kluut**: van het geslaagde broedsel in mei/juni bleven op 11-07 nog 3 van de 4 jongen over in Petegem, Langemeersen (PCA). **Bontbekplevier**: 31-08: Mater: 1 ex (LVDL). **Goudplevier**: 18-08: Zingem, Dorp: 1 over (JaVH). **Grutto**: 12-06: Bachte-Maria-Leerne, Leiemeersen: 4 ex (IST). **Regenwulp**: 19/20-07: Ronse: veel nachttrek (DVE); 21-07: Zingem, Voorde: 12 over (DVDP); 1-08: Berchem, Paddenbroek: 1 over (TLI). **Bosruiter**: 5-08: Zingem, Dorp: 1 over (ADV). **Kemphaan**: 1-08: Nazareth, Callemoeie: 2 ex (NVW). **Grote mantelmeeuw**: 27-08: Eke, Tweelingsputten: 1 ex (GVE). **Geelpootmeeuw**: 21-07: Deinze, Noorderwal: 1 juv (WFA); 9-08: Ruien, sluis: 1 ad (NDS).

Duiven tot lijsters

Zomertortel: 7-06 tot 23-07: Ronse, Ronsemeersen: 1 kp (XTE, DVE, TNA); 7-06: Gavere, industrieterrein: 1 kp (JaVH). **Kerkuil**: juv te Nukerke, Heurne, Kwaremont, Ronse. **Ransuil**: juv te Zulte, Gottem en Ruien. **Bijeneter**: 6-06: Sint-Lievens-Esse: 1 over (FTJ). **Middelste bonte specht**: 4-07: Ronse, Pyreneeën: 1 ex/juv (DVE); 17-07: Melden, Koppenbergbos: 1 ex (BDE); 17-08: Ronse, Sint-Pietersbos: 1 roep (DVE); 28-08: Ronse, Hemelberg: 1 ex (DEV). **Zwarte specht**: 10-06: Eke, De Ratte: 1 ex (GMI); 26-08: Welden, Reytmeersen: 1 ex (XCO). **Wielewaal**: 11-06: Ruien, Kluisbos: 1 zp (DDG, e.a.); 26-06 & 17-07: Eke, De Ratte: 2 ex (NVW); 16/17-07: Zingem, Grootmeers: tot 4 ex (ADV); 19-07: Eke, Koedreef: 1 ex (TMA); 31-07: Zingem, Coupure: 1 ex (ADV); 10-08: Eke, De Ratte: 1 ex (NVW); 30-08: Ressegem: 1 vrouw (DVDB). **Gekraagde roodstaart**: 3-06: Nukerke: broedgeval met 2 juv (XCO); 10/12-06: Eke, Dries: 1 ex (GMI, NVW); 16-08: Ronse, Pyreneeën: 1 vr (DVE); 20-08: Astene: 1 man (IST). **Paapje**: 23-08: Petegem, Langemeersen: 4 ex (FGO). **Roodborsttapuit**: 25-06 tot 31-08: Petegem, Langemeersen: 1 broedgeval (THE, e.a.); 3-07: Zulte, Leievallei: 3kp met jongen (ECO, e.a.).

Zangers tot gorzen

Orpheusspotvogel: 1-06 tot 4-07: Ronse, Pyreneeën: 1 broedgeval (DVE). Snor: 9-08: Ruien, rietveld Centrale: 1 zp (NDS). **Bonte vliegenvanger**: 23-08: Astene: 1 vr (IST). **Europese kanarie**: 23-06: Wannegem-Lede: 1 zp (GCO). **Kruisbek**: 1-06 & 1-08: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 23-06: Ronse, Scheldekouter: 1 over (DVE); 26-06: Ronse, Kanarieberg: 5 ex (DVE); 10-07: Zulzeke, Ingelbos: 1 over (GCO); 16-07: Asper: 5 over (JaVH); 17-07: Zulzeke: 1 over (ADV); 5-08: Opbrakel, Brakelbos: 1 ex (LME); 7-08: Ronse, Wittentak: 1 ex (DVE). **Appelvink**: 9-06: Bos t'Ename: 1 ex (NVE, LRE); 16-06: Everbeek, Hayesbos: 1 ex (JVU); 16-08 tot 6-08: Ronse: 11 waarnemingen (DVE).

Bedankt aan alle waarnemers. Bezoek ons op www.vwg-vlaamseardennenplus.be en geef je waarnemingen door. Bij zeldzaamheden vermeld je best zo veel mogelijk kenmerken en voeg eventueel een foto bij.



DZ: Natuurpunt afdeling Deinze-Zulte
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwg. Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Zaterdag 8 oktober 2016

DZ: Nacht van de duisternis. Info Wim Vercruysse, tel 0485/39.60.20. We vertrekken aan de hoek van de Achtmeersstraat en Patrijspark, kom bij voorkeur met de fiets. Er zijn drie geleide wandelingen: om 19u30, om 20u en om 20u30. Duur: 2u à 2u30. Tijdens de eerste wandeling volgen we de voetsporen van Ridder Rogier, de wandeling is op maat van jonge gezinnen. Vanuit de ruimte kan je Vlaanderen makkelijk herkennen als een lichtgevende plek. Maar dat kwistig lichtgebruik heeft een serieuze impact op onze natuur. Tijdens de Nacht van de Duisternis willen heel wat gemeenten de mensen bewust maken om wat meer lichten te doven. In Deinze trekken we het bos in en leren we meer over het nachtleven van de dieren. In samenwerking met Stad Deinze en de Sterrenkijkersvereniging.

DZ: Ridder Rogier is zijn weg kwijt. Gidsen Wim Vercruysse, tel. 0485/39.60.20 en Koen Bilcke. Start om 19u30 aan hoek van de Achtmeersstraat en Patrijspark. Einde rond 22u. Ridder Rogier is de befaamde ridder van Deinze die vier eeuwen geleden de streek veilig maakte. Hij leed aan de gevolgen van een verlaagde pijngrens, een aandoening die vooral mannen treft. Volgens zijn tegenstanders was hij echter een 'truntje'. Ridder Rogier was een enorme natuurliefhebber. Alhoewel Natuurpunt in die tijd nog niet bestond, betaalde Ridder Rogier toch trouw ieder jaar zijn lidgeld. Tijdens de Nacht van de Duisternis trekken we het bos in met het dagboek van Ridder Rogier als gids. Benieuwd welke straffe verhalen we deze keer zullen horen. Deze wandeling is geschikt voor alle jonge gezinnen en voor iedereen die zich jong voelt.

Zondag 9 oktober 2016

HOU: Natuurpunt Houtem gaat vreemd, wandeling in het Burreken (Brakel). Samenkomst om 13u20 aan het gemeentehuis, Marktplein 3, 9520 Sint-Lievens-Houtem. Er is mogelijkheid tot carpoolen. Start wandeling om 14u, Perreveld 14, 9660 Zegelsem. In het hartje van de Vlaamse Ardennen, gevat tussen de dorpskernen van Zegelsem, Schorisse en Horebeke, ligt een sprookjesachtig stuk natuur. De bloemrijke bossen en weiden in een reliëfrijk gebied met brede valleien en steile heuvels en een opmerkelijke stilte maken van het 'Burreken' een unieke trekpleister voor wandelaars. Niet alleen mensen komen van dit prachtige groen genieten; ook veel planten- en diersoorten vinden in het Burreken een veilig leefgebied. Tijdens De Week van het Bos maken we kennis met dit grotendeels aaneengesloten natuurgebied van ruim 50 hectaren dat zich uitstrekt over drie valleien. Samen vormen ze een afwisselend landschap van bronbosjes, hooilanden, kleine landschapselementen en gemengde loofbossen en bieden ze schier toekomst. eindeloze vergezichten. Einde om 17u. Meer info: www.natuurpunthoutem.be of mail naar nphoutem@gmail.com Meebrengen: stevige wandelschoenen, eventueel verrekijker.

ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen. Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 15 oktober 2016

DZ: Spotten van steenuil in Bachte. Gidsen Koen Houthoofd en Noël De Loof tel 09/386.21.43. We komen samen op de parking van het MPI (Kerkstraat Bachte) om 18u30. Einde, iedereen bij donker thuis. We vertellen wat over het ontstaan van de gemeente en de eerste fusie ooit! We zien de vogels hun slaapplaatsen opzoeken en gaan op stap. Via wegeltjes zoeken we de knotwilgen af en hopen onze kleinste vertegenwoordiger van de uilenfamilie te spotten. Als we ze niet zien of horen, kunnen we je alvast het geluid laten horen. We sluiten de wandeling af met een klein glaasje van het plaatselijke merk.

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm. Appelpluk. Info: An De Schrijver, 0484/77.72.44. Afspraak vanaf 9u30 aan de boomgaard te Boembeke, aan de Langendries te Zottegem (op 100m van de Zwalm); einde rond de middag. Er worden appels geraapt en geplukt voor het persen tot appelsap. De appels worden na de middag verwerkt in de mobiele fruitpers aan de Boembekemolen. Doel is dat we dat sap kunnen serveren in de Boembekemolen en op onder meer de Lentemaaltijd en de Boembekefeesten. Een deel van het sap wordt gebruikt voor de productie van ons bier Boembeke Luiwerk.

ZV: Dag van de Trage Weg: werkdag opknappen van trage wegen. Info: Bart Boydens, tel: 055/33.05.22, bboydens@hotmail.com Afspraak om 14u aan de kerk van Sint Blasius Boekel, Zwalm. Jaarlijks worden vele wegjes opgewaardeerd, opgeknapt of opnieuw aangelegd. Op zaterdag organiseren we de hele dag helpactiviteiten voor vrijwilligers. Naar jaarlijkse gewoonte komen veel mensen helpen. We voorzien nodige hapjes en een drankjes. Breng ons dus op de hoogte van je komst! Voor iedereen van 7 tot 77 jaar. Meebrengen: Werkhandschoenen en kleren die vuil mogen worden.

Zondag 16 oktober 2016
Dag van de trage weg

OUD: Tragewegen wandeling in Mater. Gids: Christa Neve, tel. 0486/63.56.84. Samenkomst om 14u aan de kerk van Mater. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

VA: Tragewegenwandeling te Ronse. Gidsen: Filip Keirse, tel.055/38.78.83, Roland Drieghe, Christophe Vanthuyne en Isabelle Devleesschauwer. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4 te Kluisbergen. Keuze uit twee wandelingen in de omgeving van de Folderstraat en Ossenstraat (8km) en het Hotondbos (4km). Gratis wandelfolder. Graag vooraf inschrijven voor 14 okt. via toerisme@ronse.be of tel. 055/23.28.16.

ZV: Trage wegen wandeling te Zwalm. Info: Bart Boydens, tel: 055/33.05.22, bboydens@hotmail.com Afspraak om 14u aan de kerk Sint Blasius Boekel, Zwalm. De op zaterdag 15/10 nieuw ingerichte en geherwaardeerde wegjes zullen ingewandeld worden (ca 9 km) met een feestelijke afsluiter. Meebrengen: stevige stapschoenen. Organisatie Trage Wegen werkgroep Zwalm i.s.m. Pasar Zwalm, Natuurpunt Zwalmvallei, heemkundige kring De Zwalm en de gemeente.

ZV: Fietsen langs de verhalen van het Mijnwerkerspad. Opening van een nieuwe route met QR-codes. Vertrek: Boembekemolen om 10u, lunch in Ronse om 12u, terug aan de Boembekemolen rond 16u. De Boembekemolen zet op zondag 16 oktober het verhaal van het Mijnwerkerspad in de kijker. Per fiets verkennen we de nieuwe QR-coderoute tussen Zottegem en Ronse, een resultaat van het project Sporen in de Tijd van Trage Wegen vzw en de zes gemeenten langs het Mijnwerkerspad. Langs het traject vind je acht locaties met een QR-code terug waar je een

getuigenis over de verdwenen spoorweg kan bekijken via een smartphone of tablet. We fietsen langs de route van Michelbeke tot Ronse en luisteren onderweg naar de verhalen van de oude spoorlijn. Wie niet meefietst is ook welkom in de Boembekemolen. Het terras is open van 14u tot 18u. Je kan er ook de permanente tentoonstelling over het Mijnwerkerspad bekijken of een wandellingen maken door de natuurgebieden van de Zwalmvallei.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **DZ: Week van het bos: op zoek naar sporen in het radio-elektrisch landschap.** Gidsen: Eddy Vervynck (0496/62.63.03) en Paul Geeroms. Start om 14u aan parking Opvangcentrum, Boskapeldreef 6, 8750 Wingene. Einde rond 17u. De Gulke putten is een relict van de vroegere 'woeste gronden', we gaan op zoek naar wasplaten en andere mooie herfstverschijnselen in de rustieke bossen van het middeleeuwse Bulskampveld. Een leuke, (inter)actieve ontdekkingstocht tijdens één van de mooiste seizoenen van het jaar. Meebrengen: wandelschoenen, je speurneus en liefde voor het bos.

Zondag 23 oktober 2016

■ **HRZ: Paddenstoelenwandeling.** Gids: Frederik Dierickx. Verzamelen aan de kerk van Sint-Antelinks om 9u30. Thema: Als je een beetje een natuurliefhebber bent en tevens wat culinaire interesse hebt, dan zijn in oktober paddenstoelen nooit ver uit je gedachten. Ze zijn een wereld op zich, die plots verschijnende 'stoelen', waarvan we niet altijd weten of ze giftig zijn of eetbaar. Gids Frederik licht een tipje van de sluier. Einde rond 12u. Iedereen welkom. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **ZV+ JNM+ VA-plus+ ANB: Herdenkingswandeling Ward Verhaeghe in het reservaat Middenloop Zwalm.** Gids: Lieven Nachtergale. Start om 14u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel (Michelbeke). Na de wandeling gelegenheid tot napraten in de molen met een hapje en een drankje. Einde voorzien rond 17u.

Donderdag 27 oktober 2016

■ **DZ: De natuur in jouw testament.** Als je een testament maakt, kan je een deel van jouw nalatenschap schenken aan een goed doel zoals Natuurpunt. Met die inkomsten kan Natuurpunt onze natuur nog meer en beter beschermen. Erfenissen zijn van groeiend belang om de biodiversiteit te behouden voor de volgende generaties. Spreker is Joost Verbeke, contactpersoon voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt. Hij biedt een overzicht van de mogelijkheden en de fiscaal voordeligste formule aan de hand van concrete voorbeelden. De infosessie wordt tweemaal gegeven: de eerste begint om 15u tot 16u30, met ontvangst een kwartiertje vroeger met koffie en taart. Deze tweede sessie gaat door vanaf 19u tot 20u30, met ontvangst vanaf 18u45. De uitleg wordt gegeven in het Brielpaviljoen (einde Lucien Matthyslaan Deinze). Inschrijven hoeft niet maar we horen graag van je komst: Joost Verbeke 0477/20.47.29 of Joost.verbeke@natuurpunt.be

■ **HRZ: Biodiversiteit, echt nodig?** Lezing door Rudy Jocqué, doctor in de biologie en verantwoordelijke voor ongewervelde niet-insecten in het Museum voor Midden-Afrika te Tervuren (1970-2011). Thema: op een boeiende wijze en voor iedereen in begrijpelijke taal gegoten zal deze expert, die in zijn professionele loopbaan 14 000 spinnen inventariseerde van over de gehele wereld, ons een beeld schetsen van het belang van biodiversiteit. Na de pauze geven diverse onderzoekers en beschermers van de lopende natuurbehouds- en studieprojecten in Herzele een stand van zaken. Locatie: Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Begin om 19u30, einde omstreeks 21u30. Iedereen welkom. Inkom gratis. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 29 oktober 2016

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 30 oktober 2016

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **ZV: Laatste-zondag-wandeling.** Thema: landschap, geologie en bodem. Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Start om 14u. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zondag 6 november 2016

■ **HRZ: Daguitstap naar de Hoge Venen.** Natuurpunt Herzele, St. Lievens-Houtem en Haaltert trekken samen op daguitstap naar de Hoge Venen. Het aantal deelnemers is beperkt tot 40 en de prijs per deelnemer is 10 euro. Inschrijving is verplicht via onze website. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 12 november 2016

■ **KBE + VA plus: Cursus slijpen.** Info: Pieter Blondé, pieterblonde@hotmail.com tel. 055/33.54.49. Afspraak om 9u aan Loods Bos t'Ename, Boskant 56, 9700 Oudenaarde. Prijs: 80 euro, te betalen op rekening van Bos t'Ename BE18 0010 8881 2165. Maximum 8 deelnemers. In het natuurbeheer weken we met veel materiaal dat scherp moet zijn. Helaas zijn er zoveel werkdagen waarop de bijlen, zagen, zeisen, … bot zijn. Hoe deze correct slijpen? Neem je te slijpen gerief mee. Enthousiaste cursisten gaan met vlijmscherp materiaal naar huis. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 19 november 2016

■ **RO: Boomplantactie in het geboortebos.** Contactpersoon Philippe Moreaux tel: 0476/49.24.61, e-mail: moreauxphilippe1951@gmail.com. Samenkomst om 14u in de Ooststraat, op 100 m ten noorden van het kruispunt met de Elzeelse steenweg. De jonge ouders die zich ingeschreven hebben planten een boom in naam van hun jonge spruit in het toekomstig speelbos dat aangeplant wordt op de grond van Natuurpunt. Nadien is er een hapje en een drankje voorzien op het eind van de (doodlopende) Jagersstraat. Dit wordt georganiseerd door de Gezinsbond en het stadsbestuur van Ronse. Einde omstreeks 17u.

■ **GZ: Beheerwerken in de Grootmeers te Zingem.** Contactpersoon: André Vandecapelle tel 0498/45.93.42. Samenkomst om 9u aan het groot hekken aan de trekweg langs de Schelde. We werken tot 12u. Eventueel meebrengen: werkhandschoenen, bijl of hakmes, zaag.

■ **OUD: Dag van de Natuur in de Heurnemeersen.** Info: Davy De Groote, tel 0485/62.82.26. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de kerk van Heurne. Er worden tal van beheerwerken uitgevoerd en meteen krijg je een kijk achter de schermen. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen. Einde omstreeks 17u.

■ **DZ: Dag van de Natuur in Wontergem.** Info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Verzamelen om 9u30 en 13u aan de spoorwegovergang, Goedstraat Wontergem. Einde rond 17u. Heel wat wilgen moeten dringend geknot worden. Wie mee werkt heeft recht op een deel van het hout, zorg zelf natuurlijk voor vervoer. Meebrengen picknick, werkhandschoenen, laarzen en eventueel bijl en takkenschaar.

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **KRB: Dag van de Natuur in het Burreken.** Info: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10 mail: dirkcriel@skynet.be Samenkomst om 9u aan Perreveld 5 te Zegelsem. Er worden tal van beheerwerken uitgevoerd en meteen krijg je een kijk achter de schermen. Meebrengen: zaag, bijl,

werkhandschoenen. Einde omstreeks 17u. 's Middags zijn er gratis soep en broodjes. Inschrijven noodzakelijk via contact@burreken.be

■ **SL: PP-voorstelling 'Alaska'** door Jeroen en Lies Vanheuverswyn. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,5 euro (max. 5 euro per gezin). Zie ook aparte aankondiging op de achterflap in deze Meander.

Zaterdag 26 november 2016

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 27 november 2016

■ **OUD + KBE: Herfstwandeling in Bos t'Ename en aansluitend spaghettimaaltijd.** Gids: Guido Tack. Samenkomst om 9u aan de kerk van Ename. Einde van de wandeling omstreeks 11u45. Kaarten kosten voor volwassen 12€ en voor kinderen 6€. Je kan kaarten voor het ledenfeest bestellen door het juiste bedrag over te schrijven op het rekeningnummer BE18 0010 8881 2165 van werkgroep Bos t'Ename, p/a Wallestraat 22, 9700 Oudenaarde met vermelding van het aantal volwassenen, vlees, volwassene vegetarisch, kind vlees, kind vegetarisch. Storten kan je tot 22 november 2016. Daarna kan je enkel nog kaarten bestellen door te mailen naar guido.tack1@telenet.be

■ **ZV: Aanplanten van een bos in het kader van 'Bos voor Iedereen'.** Info: zie kalender op de website www.natuurpuntzwalmvallei.be. Lees ook het artikel 'Bos voor iedereen' op blz. 22.

Zaterdag 3 december 2016

■ **KRB: werken in de natuur in het Burreken.** Info: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10 mail: dirkcriel@skynet.be. Samenkomst om 9u aan Perreveld 5 te Zegelsem. Er worden tal van beheerwerken uitgevoerd en meteen krijg je een kijk achter de schermen. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen. Einde omstreeks 12u30.

■ **HRZ: 7de Kaasavond.** Locatie: Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Kaarten vanaf oktober te koop bij het bestuur en via de website www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 10 december 2016

■ **SL: PP-voorstelling 'Bulgarije'** door Gerard Mornie. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,5 euro (max. 5 euro per gezin). Zie ook aparte aankondiging in deze Meander op de achterflap.

Zaterdag 17 december 2016

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **DZ: De natuurquiz (vijfde editie).** info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Quiz vanaf 19u30 in zaal Guldenpoort, Dorpsstraat 46 Machelen(Zulte). Een gezellige en luchtige natuurquiz voor iedereen met interesse voor het leven in onze streek. Mooie prijzen te winnen. Groepjes van 4 personen kunnen zich inschrijven via info@natuurpuntdeinzezulte.be met vermelding van de ploegnaam en dit vóór 1 december. Inschrijving 4 euro pp, ten voordele van de natuurgebieden van onze afdeling.

Maandag 26 december 2016

■ VWG + SL: Wintervogels kijken buiten onze regio. Gids: Paul Vandenbulcke (0475/34.65.86). Samenkomst om 8u aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: vogelgidsen, verrekijker (evt. telesoop), warme kledij, goed schoeisel, picknick, drank. Meer details volgen via de VWG-kanalen (email, Facebook).

Zaterdag 31 december 2016

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be. Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56. Aanvang om 9u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen. 's Middags volgt een feestelijke afsluiter van het werkjaar.

Woensdag 11 januari 2017

■ **VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne**, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen Plus.

Vrijdag 13 januari 2017

■ **Gezamelijke nieuwjaarsreceptie van natuurpunt VA-plus en Milieufront Omer Wattez.** We zetten het nieuwe jaar in met een hapje en een drankje. Afspraak om 19u30 in zaal De Kroon, Dorpsstraat 12 te 9667 Horebeke. Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Kattestraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66 of info@milieufrontomerwattez.be.

Zondag 17 januari 2017

■ **VWG + SL: Vogeltocht voor beginners,** met aandacht voor de watervogels. Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem, ter hoogte van de Weistraat. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

Zondag 22 januari 2017

■ **DZ: Start Natuurpuntjaar met pannenkoeken.** Info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Start om 14u in zaal 'De Vlasschuur' (Ardense Jagersstraat 1 in Gottem) voor de start van het nieuwe Natuurpuntjaar. We verkennen hierbij de winterse natuur in Gottem. Voor de kinderen is er een aparte kinderactiviteit. Vanaf 16u serveren we de traditionele gratis natuurpuntpannenkoeken en geven we een woordje uitleg over de nieuwe activiteiten. Einde omstreeks 17u30.

■ **ZV: Nieuwjaarswandeling + receptie.** Info: Koen Gintelenberg, tel 055/60.45.21. Info op de afdelingswebsite: www.natuurpuntzwalmvallei.be.

■ **KRB: Nieuwjaarswandeling en -drink in het Burreken.** Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 filip.hebbrecht@telenet.be of www.burreken.be. Afspraak om 14u aan kerk te Schorisse voor de wandeling. Een mooie landschapswandeling door het hart van Het Burreken. Aansluitend nieuwjaarsdrink (vanaf 16u).

Zaterdag 28 januari 2017

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Boskant 56 te Oudenaarde. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

■ **HOU: Jaarlijkse lokale algemene ledenvergadering met lezing door Walter Roggeman.** Samenkomst om 18u30 in het Muziekcentrum 'De Garage', Kerkkouterstraat 62, 9520 Bavegem (Sint-Lievens-Houtem). We blikken terug op het voorbije werkjaar en verklappen de plannen voor het komende werkjaar bij een hapje en een drankje. Vogelspecialist Walter Roggeman leert ons tijdens een boeiende presentatie alles over het hoe en waarom van de vogeltrek.

Bos voor iedereen

Chris Nuyens
Conservator Steenbergse bossen



In bossen heb je de tijd van je leven. Je kan er in bomen klauteren, betoverende paddenstoelen bekijken of genieten van zalige koelte op een warme dag. De plek om heerlijk te ontspannen met andere woorden. Natuurlijk bos is bovendien de enige thuis voor vele soorten planten en dieren. Voor mens en dier zijn bossen onmisbaar als onuitputtelijke bron van zuiver water en duurzame grondstoffen zoals hout. Bossen spelen een belangrijke rol binnen de klimaatproblematiek: als filter van de lucht en producent van zuurstof. Of om de temperatuur te regelen en water op te slaan in de bodem.

Met een bebossingsgraad van amper 11% is Vlaanderen de bosarmste regio in Europa. In Vlaanderen is er dus nog werk aan de winkel: vooral in de buurt van woonkernen zijn er niet genoeg bossen om in te spelen, lopen of wandelen. Daar willen we iets aan doen.


foto: Paul Muylaert

Met de campagne 'Bos voor Iedereen' wil Natuurpunt bossen planten in Vlaanderen.

Daartoe kopen we grond en zorgen ervoor dat er volwaardige bossen kunnen groeien. De aankoop van gronden is niet goedkoop maar zorgt er wel voor dat op lange termijn de bossen bos kunnen blijven. Een blijvende garantie op bos in Vlaanderen.

Natuurpunt wil hoogkwalitatief bos verwezenlijken in Vlaanderen.

We zoeken naar de ideale locatie om een bos aan te leggen. Opdat zo veel mogelijk mensen kunnen genieten van het toekomstige bos, leggen we de nadruk op bossen in de buurt van steden en gemeenten. Er zal gestreefd worden naar multifunctionele bossen met voldoende ruimte voor zachte recreatie, zoals een speelzone of een geboortebos. We trachten daarnaast ook om voldoende grote bossen aan te leggen die in verbinding staan met bestaand bos. Zo creëren we een natuurlijk en sterk bos!

Sinds de start in 2011 kon Natuurpunt intussen 133 000 m² nieuw bos aanplanten. In Ninove, Mechelen, Loppem, Lier, Kampenhout en Zottegem kan je het resultaat zien. Jonge bossen die de verbinding vormen met bestaande natuurgebieden en waar je kan wandelen en genieten. Dat alles werd mogelijk gemaakt dankzij de giften van vele duizenden gezinnen en bedrijven. Velen onder hen kwamen zelf hun bomen planten op de nationale boomplantdagen van Natuurpunt. Ook in 2016 bouwen we verder aan Bos voor iedereen en planten we op 27 november nieuwe bossen aan in de Steenbergse bossen te Zottegem.

De Steenbergse bossen vormen een prachtig gemengd heuvellandschap van bossen, weiden, akkers, kleine landschapselementen, bronbeken en kwelgebieden. De gevarieerde ondergrond van de Steenbergse bossen, met meer dan 26 verschillende bodemtypes, zorgt ervoor dat veel verschillende plantensoorten er een thuis vinden. Hoewel het bos momenteel grotendeels uit populierenaanplant bestaat, wijst de kruid- en struikvegetatie erop dat het gebied al heel lang bebost is. Enkele indicatoren daarvan zijn slanke sleutelbloem, bosanemoon en valse salie.

Wat de Steenbergse bossen zo bijzonder maakt, zijn de talrijke bronnen en kwelzones die kalk of ijzer uit de bodem naar boven brengen, waardoor je er ook kwelsoorten als eenbes, reuzenpaardenstaart en dotterbloem kan vinden. Het vele bronwater komt samen in de Karnemelkbeek en de Erwetegembeek. De kleine bronbeekjes die het kwel- en bronwater naar de grotere beken voeren zijn vanwege hun superieure waterkwaliteit ideale leefgebieden voor allerlei waterdiertjes. Larven van kokerjuffers, steenvliegen en haften hebben heel zuiver water nodig en komen dus nog massaal voor in de Steenbergse bossen. Deze larven zijn het voedsel van een bijzondere vis, de rivierdonderpad, die in de grotere stroompjes zit.

Natuurpunt organiseert hier voor de tweede keer een 'Bos voor iedereen' project.

In 2016 zullen op enkele duizenden vierkante meters boompjes aangeplant worden. Dit past in de

Ouderdomsdeken

Op 16-02-2015 vond Jan Desmet in Kruishoutem een geringde dode **buizerd**. Het bleek een bijzondere vondst! De vogel was immers op 28 oktober 1995 geringd in Ruiselede! 19 jaar is voor een buizerd een gezegende leeftijd.
Vind je een geringde dode vogel? Stuur dan de gegevens door via http://odnature.naturalsciences.be/bebirds/nl/report-a-ring.

visie om dit uitzonderlijke gebied te behouden en te doen groeien. De komende jaren zouden we graag de Steenbergse bossen verder ontwikkelen en daar kunnen jullie allemaal bij helpen.

Draag zelf bij tot meer bos in Vlaanderen en schenk een boom.

Met een Boomcadeau geef je een origineel cadeau en een geschenk aan de natuur. Voor 4 euro schenk je al een boom en bijhorende m² in de Steenbergse bossen.
Denk je aan iets groter?
10 bomen en bijhorende grond kosten 40 euro waarvoor je een fiscaal attest ontvangt.
Steunen kan via: http://steun.natuurpunt.be/project/1274/purchase-donate
De Steenbergse bossen zijn een reservatenproject van Natuurpunt Zwalmvallei. Wil je hen specifiek steunen, dan kan dat op rekeningnummer IBAN = BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen en vermeld Project 6160 Steenbergse bossen. Alvast veel dank!
Info: chris_nuyens@telenet.be

Geef eens een lidmaatschap cadeau

Natuurpunt telt elk jaar meer en meer leden. Meer leden betekent meer impact. Zo kan de organisatie de stem van de natuur steeds luider laten klinken bij overheden, bedrijven en andere actoren. Maar meer leden betekent ook meer eigen inkomsten, die de vereniging minder afhankelijk maken van de grillige en onzeker subsidies.
Daarom een warme oproep: schenk eens een origineel geschenk aan je vrienden en familie. Niet de zoveelste fles wijn, Bongo bon of doos pralines. Geef je familie en vrienden een stukje natuur cadeau met een lidmaatschap van Natuurpunt! Jij betaalt het lidgeld, zij ontvangen het welkomstpakket en genieten van alle leuke ledenvoordelen. Een lidmaatschap geldt voor het hele gezin en kost 27 euro per jaar.

Wat zit er in het welkomstpakket?

- onze Fiets- en Wandelgids met meer dan 40 uitgestippelde wandelingen en fietstochten in de mooiste natuurgebieden van België
- het meest recente Natuur.blad
- een lidkaart
- een Natuurpuntsticker
- een voordeelwaaier met kortingen bij onze partners

Alle info op https://www.natuurpunt.be/pagina/geef-een-lidmaatschap-cadeau

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

Creatieve landschapsbeleving

Dirk Criel



De Vlaamse Ardennen is een reliëfrijk landschap waarin open kouters afwisselen met bosrijke beekvalleien. Ondanks de vele landschappelijke troeven is de streek bij de recreant en toerist weinig gekend. Dat komt de rust en gezelligheid van het landschap ten goede, maar onbekend maakt ook onbemind. Daarom is Natuurpunt, samen met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en Toerisme Vlaamse Ardennen, een project gestart dat de belevingswaarde van het landschap versterkt. Het project krijgt de financiële steun van Leader - een Europees subsidiëringsprogramma voor platte-landsontwikkeling.

Met dit initiatief willen we de elementen die het landschap vormen, zichtbaarder en belevingsvoller maken. Dat gebeurt door de installatie van diverse voorzieningen die de gebiedsbezoeker langsheen de talrijke natuurlijke en landschappelijke bezienswaardigheden (be)geleiden en streekkenmerkende hoekjes tonen. We denken daarbij aan opvallende en ruime (verge)zichten, bijzondere vegetaties, opvallende landschapselementen en –structuren, monumentale bomen, geologische en topografische verschijnselen, oude en opvallende landbouwpraktijken, uitzonderlijk grond- en materiaalgebruik of -beheer, referentieplekken naar eerdere gebeurtenissen (o.a. ontginningen, oorlogsverleden), belevingsvolle plekken, specifieke gebruiken en andere opmerkelijke dingen of omstandigheden die typerend of uniek zijn voor de Vlaamse Ardennen.

Om dit mogelijk te maken doen we een oproep naar al onze leden om ons hierbij te helpen. Dat kan op verschillende manieren onder meer door:

- 1. Bijzondere plekken door te geven op de thematische website www.landschapsbeleving.be. Je kan ze aanduiden op een kaartje en er een beschrijving en enkele foto's aan toevoegen.
- 2. Deel te nemen aan de gebiedsdekkende inventarisatie van opvallende plekken die binnen je afdeling wordt georganiseerd.
- 3. Te participeren in een thematische werkgroep (geologie, historisch landschappelijk erfgoed, natuurhistorische waarden, landschappelijke bezienswaardigheden of landbouwerfgoed).
- 4. Informatie over interessante plekken, natuur- en landschapselementen schriftelijk door te geven per brief of e-mail via info@landschapsbeleving.be liefst met de aanduiding van de locatie op een kaartje of via opgave van coördinaten. Je kan uiteraard ook langsgaan voor een babbel.
- 5. Je creativiteit, deskundigheid of werkkracht in te zetten voor het ontwerp en/of de bouw van constructies en voorzieningen die op aangepaste wijze het landschap in beeld brengen.

Als je op eender welke wijze wil meewerken aan dit project, neem dan contact op met je afdeling of rechtstreeks met de projectleider Dirk Criel, Zottegemstraat 2, 9688 Maarkedal (Schorisse), dirkcriel@skynet.be, tel.: 055/45.66.10 of 0475/45.05.34.

Meer informatie over dit project vind je op www.landschapsbeleving.be.



Natuurpunt Herzele: dromen over natuurpromotie

Frederik Dierickx

Op 19 april 2015 vond aan de oude steenbakkerij te Sint-Antelinks 'Natuur zonder Grenzen' plaats. Het werd een onvergetelijke dag met workshops, wandelingen, natuurmarkt, muziek en vooral veel lachende gezichten. Deze zomer lazen we in een nieuwsbrief van Natuurpunt dat onze natuurbelevingsdag verkozen werd tot één van de topactiviteiten van 2015. Een zeer mooie erkenning. Verschillende factoren hebben ertoe geleid dat 'Natuur zonder Grenzen' een succesverhaal werd. In de eerste plaats was het een vloeiende samenwerking tussen drie afdelingen met name Natuurpunt Herzele, die de trekkersrol op zich nam, Natuurpunt Sint-Lievens-Houtem en Natuurpunt Haaltert. Verder konden we rekenen op tal van losse medewerkers die zich op deze dag allemaal voor de kar van Natuurpunt spanden. Tientallen verenigingen uit Herzele en daarbuiten deden mee en we kregen bezoek van Lieven De Schamphelaere, de voorzitter van Natuurpunt nationaal. Last but not least was ook de locatie een belangrijke factor in het succes van 'Natuur zonder Grenzen' en het heeft onze afdeling een extra boost gegeven om met ons project rond de steenbakkerij Sint-Antelinks aan de slag te gaan.

Reeds in onze Blauwdruk 2012-2020 (http://blauwdruk.natuurpuntherzele.be/) spraken we over onze droom om van de oude steenbakkerij een plaats te maken waar reflectie over het verleden (steenbakkerij) en heden (natuurgebied, landschap en cultuur) kansen biedt om te ontdekken en te leren. De steenbakkerij, gelegen in de Kauwstraat te Sint-Antelinks tegenover het Duivenbos, is een ringoven. Dit type ovens werd de voorbije decennia veel gebruikt aangezien ze het voordeel heeft dat er stenen gebakken konden worden in een doorlopend proces. De stenen worden in de ronde of ovalen ring kamer per kamer gebakken. Wanneer 1 kamer klaar is, wordt de volgende reeds voorverwarmd. Zo wint men heel wat tijd en de bakwijze is geleidelijker en economischer. De steenbakkerij is eigendom van de familie Hove die in hun thuisbasis Ninove een soortgelijke oven hebben die nog steeds werkzaam is. De oven te Sint-Antelinks werd in de jaren '60 gebouwd en was in gebruik tot in de jaren 1980. Het gebouw zelf is in nog vrij goede staat en het terrein errond biedt enorm veel mogelijkheden.

Wat willen wij nu doen met deze site? Wat zijn onze



Deze schets van de ringoven door onze ere-voorzitter Herman Van den Broecke is op groter formaat te bekijken op blz. 93 in http://blauwdruk.natuurpuntherzele.be/images/pdf/natuurpuntsmallsizedrea2lpdf.pdf

plannen? Hoe zien wij de toekomstige bestemming van de steenbakkerij en het perceel waarop ze staat? Graag vertel ik wat een mogelijk scenario zou kunnen zijn. Laten we zeggen een weergave uit onze dromen, voorlopig althans.

We zijn 19 april 2020, welkom op de officiële opening van bezoekerscentrum 'De Steenuil'. Een project in samenwerking met Natuurpunt, Gemeente Herzele, Arpia vzw, Leader en provincie Oost-Vlaanderen. Het centrum herbergt een permanente tentoonstelling rond steen- en kerkuil. Er is een polyvalente ruimte waar scholen en verenigingen terecht kunnen voor workshops, infosessies, lessen rond milieu, braakballen pluizen, enz… Er is een Duivenboshoek waar de kinderkaart en foto's van onze voorjaarsbloeiers groot aan de muur hangen. In de natuurpunt-bar wordt er Steenuilke, Gageleer, appelsap en geitenmelk geschonken. Buiten wisselen landschapskunst en inheemse boomsoorten af met stukjes pluktuin en Sam de salamander heet je welkom aan het blotevoetenpad. De kruidenspiraal, gemaakt met stenen gebakken bij de familie Hove, torent boven alles uit en bij elke soort staat een naambordje, met logo van Natuurpunt natuurlijk. De ringoven is ingericht als educatieve vleermuizenverblijfplaats.
De oude steenbakkerij straalt, een grote vlag wappert bovenaan de hoge schoorsteen. Honderden mensen luisteren naar de speech van onze voorzitster. Bezoekerscentrum 'De Steenuil' wordt gedoopt.

Misschien blijft het enkel bij dromen maar het is een uitgelezen kans om met deze site iets unieks te doen. Veel blijft voor bespreking vatbaar en concrete plannen liggen nog niet op tafel maar de wil is er zeker. Op onze academische zitting ter ere van Natuurpunt Herzele 20 jaar kregen we van de gemeente een heel mooi cadeau. Een natuurpromotor voor Herzele waarbij de functie zal verdeeld worden onder drie personen. Bij een laatste meeting plaatsten we het project rond de steenbakkerij bovenaan op de agenda. De gemeente zou het gebouw kunnen kopen en Natuurpunt de grond, vele pistes liggen open en als de kans er komt moeten we deze grijpen.
Yes we can!

Zoya

Rik Desmet



Sancho Vanherck van 'Dos Bolas Por Favor' heeft een nieuw boek uit: 'Zoya, een hondenleven' dat zo begint:
"Mensen zijn rare dieren. Een ellendig en verdrietig bestaan, vol tegenslag en miserie, dat noemen ze een hondenleven. Ik heb een hondenleven geleefd. Een écht.
Want ik ben een hond. Soms was mijn leven droevig, soms spannend en griezelig. Dikwijls was het gewoon maar leven. Maar er waren ook heel fijne en gelukkige tijden. Helemaal geen hondenleven.
Dat leven wil ik hier vertellen. Aan alle jonge hondjes en puppies die willen weten hoe ze met mensen moeten omgaan, en hoe ze hun baasjes kunnen temmen. Kinderen die van honden houden, mogen meelezen."

Een boek voor kinderen vanaf een jaar of acht, waar ook oudere jongeren en volwassenen plezier aan zullen beleven.
Het is het verhaal van Zoya, het hondje dat Lut en Sancho ooit hadden, dat in de Bourgoyen opgroeide, met hen in een pretpark werkte, met boten koerste en in de Pyreneeën rondzwierf. Ze vertelt zelf haar hele leven, ter lering en vermaak van alle nieuwsgierige jonge hondjes en van kinderen die van honden houden. Net zoals 'Dos Bolas' terug een aanrader, met humor, wijsheid en melancholie! Er staan schitterende tekeningen in van Jan Demarest. Om zelf (voor) te lezen of cadeau te geven (krijgen…).
Het is verkrijgbaar in de meeste boekhandels maar kan rechtstreeks bij Sancho besteld worden door storting van 15 euro (voor boek en verzendingskosten) op rekening BE37 7370 1743 9128 van Sancho Vanherck. Vermeld dan wel 'Meander', Sancho schenkt dan 3 euro voor onze reservaten waarvoor dank!

Meer info: tholvanpluto@telenet.be

www.ferynjan.be info@ferynjan.be
JAN FERYN BVBA
milieuconsulent

Bericht uit een boerenhoofd

Sancho Vanherck

Het ging over de linkerschelde-oever. Radiomaker Koen Fillet sprak met cineast Manu Riche over zijn documentaire 'Oratorium zonder Doel'. "Als ik in het hoofd van zo'n boer probeer te kruipen," zei Koen, "dan kan ik nog wel begrijpen dat mijn boerderij moet wijken voor industrie, die tenslotte werkgelegenheid biedt, maar voor natuur?..."
Nu valt het te betwijfelen of het prettig vertoeven is in het hoofd van een boer, maar Koen zou wel eens gelijk kunnen hebben.
Toen wijzelf, lang geleden, als laatste bewoners van de Bourgoyen met onteigening bedreigd werden, konden wij wél begrijpen dat we moesten wijken voor natuur. We hebben onze woning dan ook in onderling overleg aan de stad verkocht. Als dat voor industrie had gemoeten, we hadden barricades opgeworpen. Maar wij zijn geen boeren.

Dor door vergroening

Geert Spanoghe, wetenschappelijk medewerker van het INBO, en Gentse natuurpunters waarschijnlijk wel bekend, had het op deredactie.be ook over de linkerschelde-oever: "Op kleine delen van de kustpolders en de IJzervallei na, zijn er geen andere gebieden in Vlaanderen waar meer vogelsoorten te vinden zijn dan in de natuurcompensatiegebieden op Linkeroever."
Sinds wij de Bourgoyen hebben verlaten, zijn wij, na wat omzwervingen, in die IJzervallei terecht gekomen. Maar als wij hier rondfietsen om naar die vogels te kijken, zien wij aan de rand van die vogelrijke vallei grote lappen ros en dor grasland, alsof de klimaatverandering voor plaatselijke en perceelsgewijze woestijnvorming heeft gezorgd. Het gras is echter niet uitgedroogd maar doodgespoten. Dat komt door de 'Vergroening van de Landbouw'. Grondbroeders als kieviten die niet op de hoogte zijn van deze nieuwe milieuvriendelijke maatregelen, moeten hulpeloos toekijken hoe hun nesten samen met het dorre gras worden ondergeploegd.
Veel mensen denken nog dat er op de boerenbuiten natuur te vinden is. Zij dwalen. Geen enkele sector heeft ons leefmilieu grondiger om zeep geholpen dan de landbouw. Moderne boeren zijn in permanente oorlog met de natuur. Hun wapens zijn aal en kunstmest, onkruid- en insectenverdelgers, gigantische monoculturen en vooral een grote minachting voor alle groen dat niet door mensenhand of machine is bijeen gewrocht.

In een poging het landbouwlandschap natuurvriendelijker te maken heeft de Europese Commissie een gedeelte van haar landbouwsubsidies gekoppeld aan de naleving van een aantal vergroeningseisen. Landbouwers wordt ondermeer gevraagd 5 procent van hun akkerland in te richten als 'ecologisch aandachtsgebied'. Dat klinkt goed, maar machtige lobbygroepen slaagden erin de voorschriften zodanig af te zwakken dat ook doodgewone akkers een groen etiketje kunnen krijgen. In de winter inzaaien met gras, doodspuiten in de lente en

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN

- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

Blauw Kasteel BVBA
Afdeling: Gastvrije Aarde
Koekoekstraat 17
9667 Horebeke Tel: 055/498791

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL

- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

BLAUW KASTEEL
SCHELDEWINDREF
BIOLOGISCHE GROENTETEELT

Gastvrije Aarde

dan bemesten en omploegen, is een goedgekeurde groene maatregel.
"De door Joke Schauvliege bejubelde vergroening is vooral een boekhoudkundige maatregel en weggegooid geld," stelt Dirk Draulans in Knack.

In het achterhoofd

Kan men het de boeren kwalijk nemen dat ze voor de gemakkelijkste weg kiezen?
Wie in het hoofd van een boer probeert te kijken, merkt hoe moeilijk hij het heeft om zich een weg te banen doorheen een doolhof van wettelijke voorschriften en regels, zodat hij zich maar al te graag laat gidsen door de Belgische Boerenbond (BB). Dat is een organisatie waarvan hij meestal wel lid is, maar waarop hij in zijn achterhoofd veel kritiek heeft. De vereniging is in naam een Boerenbond, maar die haar eigen agenda heeft en zweert bij de klassieke grootschalige landbouw. Het is een machtige organisatie: ze heeft aandelen in meer dan zeventig bedrijven, waaronder de KBC en in bijna de hele agro-voedingsketen.

Kopbrekens

De Bond is veel rijker dan haar leden. Want in het hoofd van die leden zijn grote geldzorgen zichtbaar. Sinds boerderijen bedrijven zijn geworden, gaan de kopbrekens van de boer niet meer over regen of droogte, maar over exportbeperkingen en over kelderende melk- en varkensprijzen. Hij vraagt zich af hoe het komt dat hij steeds meer produceert en steeds minder verdient. Hij heeft op aanraden van de Bond geïnvesteerd in een machinepark en hypermoderne bedrijfsgebouwen die niet in één generatie af te betalen zijn. Want de dalende marges moeten immers aangepakt worden met schaalvergroting en specialisatie.
"Onzin" zegt Jan Douwe Van der Ploeg, professor aan de universiteit van Wageningen. "Uit tal van onderzoeken blijkt dat kleinere gemengde boerenbedrijven productiever zijn, het financieel een pak beter doen en beter tegen crisissen bestand zijn."
Korte-keten-landbouw, bijvoorbeeld, kan de de impasse rond de prijszetting doorbreken, terwijl eeuwige economische groei en extreme grootschaligheid vooral tot hoge schuldenlasten leidt.

Varkenskop met vette vis

"Diversificatie hebben we nodig," zeggen ze bij de Bond. Zoals het nieuwe Belvid'ha-varken, dat, wij verzinnen dit niet, wordt grootgebracht met een algenrijk veevoeder, waardoor het vlees, net als vette vis, omega 3-vetzuur bevat. "Daarom hebben we ook de Belgian Pork Group opgericht, waarbij we slachterijen, versnijderijen en verwerkers samenbrengen om te investeren in de ontwikkeling van nieuwe soorten. Een individuele boer kan dat niet."
Om dat vlees te promoten, rekent de BB op de Vlam, het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing, bekend van de Tv-reclamespots voor kaas en koteletjes, die eufemistisch boodschappen van algemeen nut heten. De Vlam krijgt bijna een vijfde van zijn budget van de Vlaamse overheid.
Wereldwijd is de vleesindustrie verantwoordelijk voor 14,5 procent van de uitstoot van broeikasgassen. Vleesreclame een boodschap van algemeen nut?

De natuur heeft zich vergist

Nergens wordt de strijd tussen boeren en natuurbeschermers harder gevoerd dan rond de door Geert geroemde compensatiegebieden op de linkerschelde-oever.
Het is allemaal begonnen met de Natuur die zich niet aan de regels hield, zegt de onteigende polderboer Guido van Miegem in Riche's documentaire. Hij vertelt over de jaren zestig, toen de Antwerpse haven voor het eerst uitbreidde op de linkeroever: "Die haven begon te groeien, mensen werden verdreven, men groef kanalen en een sluis, men dacht dat heel die linkeroever, meer dan 10 000 ha, binnen de kortste keren ingenomen zou worden door havenbedrijven en industrie. Maar met de crisis van de jaren 70 zijn die verwoeste, half opgespoten gronden blijven liggen. Ongeveer twintig jaar is de "natuur" (op het scherm maakt Van Miegem aanhalingstekens met de vingers) zijn gang kunnen gaan. In die poelen en putten zag men allerhande vogels verschijnen. Ge verschiet er van hoeveel bomen er opschoten.

Uitzonderlijke plantenvondst

Tijdens een 'streeptocht' in augustus 2016 van de plantenwerkgroep van Vlaamse Ardennen *plus* vond een van de deelnemers een groepje onbekende planten. Na determinatie bleek het om moerasgamander (*Teucrium scordium*) te gaan, een soort met statuut 'uitgestorven in België'. Moerasgamander werd voor 1930 in België slechts in 24 van de 2970 uurhokken (4x4 km) gevonden en na 1930 enkel nog in 5. De laatste vondst dateerde van 1978 in De Panne

Meander blijven ontvangen

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio Vlaamse Ardennen *plus* kunnen Meander blijven ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap' op blz. 2)

Toen midden de jaren tachtig vanuit Europa en Brussel vogelrichtlijngebieden en dergelijke werden ingesteld, heeft men gezegd: dat is natuur. Maar dat was géén natuur, dat was industriegrond die niet was ingenomen." Vergissinkje van de natuur?

Koppig en megalomaan

Helaas werd de haven weer wakker en liet ze begerig haar oog vallen op die slapende industriegronden. Alleen waren de tijden veranderd. Alerte natuurbeschermers trokken met een sterk onderbouwd dossier (samen met boeren en de actiegroep Doel 2020) naar de Raad Van State en slaagden erin de bouw van het Deurganckdok te laten stilleggen. Europese vogel- en habitatrichtlijnen konden niet zomaar genegeerd worden. Voortaan konden natuurgebieden niet meer ingenomen worden zonder compensatie elders.

Merkwaardig genoeg zijn het net die compensatiegebieden die nu door de boeren onder vuur worden genomen. Niet de megalomane plannenmakers die hun Saeftinghedok koppig blijven verdedigen, terwijl de economische noodzaak ervan op zijn minst twijfelachtig is, niet het havenbestuur dat hemelhoog juicht bij de komst van het grootste containerschip ter wereld, met een capaciteit van 19 000 containers en dus goed voor bijna evenveel vrachtwagens op de al oververzadigde Antwerpse ring.

Bij de boeren blijft het gevoel overheersen dat ze niet voor de haven en de werkgelegenheid moeten wijken, maar voor de natuur, die niks opbrengt. Dat die vermaledijde groenen nauw gingen samenwerken met het havenbestuur, een samenwerking die wel veel natuur opbracht, wordt als regelrecht verraad beschouwd.

Het boerenzonenhoofd

Wij hebben twee boeken gelezen over de linkerschelde-oever. Allebei van journalisten die we als gedegen en betrouwbaar beschouwden. 'In de putten' van Dirk Draulans, en 'Dit is mijn hof' van Chris De Stoop. Nooit gedacht dat De Stoop zo losjes met de waarheid zou omgaan. Ook in de kop van een boerenzoon is het vreemd vertoeven.

Chris De Stoop houdt van landbouwnatuur: "een bloeiende boomgaard, een wiegend korenveld, een weiland met koeien'". De familie De Stoop kweekte dikbilrunderen. Vleeskoeien die zo dik zijn dat ze alleen met een keizersnee ter wereld kunnen komen.

Natuur?

"Chris De Stoop is blijven steken in het landbouwlandschap uit zijn jeugd en is zo verblind dat hij de industriële landbouw die de regio domineert niet wíl zien," analyseert Draulans.

"De nieuwe natuur is nepnatuur, namaak, zoals een vervalst schilderij," argumenteert De Stoop.

"Nee," zegt Draulans "dat is een typische denkfout voor boerenzonen en filosofen die denken dat alles in de wereld om de mens draait. De waarde van nepnatuur moet niet geëvalueerd worden in functie van wat mensen ervan denken, wel van wat dieren en planten ervan vinden. Dan kan het verdict dan maar één kant uit: ze vinden ze fantastisch."

Een hard hoofd

Geert roemde ook 'kleine delen van de kustpolders' als vogelrijke gebieden. Vorig jaar besliste de Vlaamse regering om achtduizend hectare historisch permanent polder-grasland een beschermd statuut te geven. Vijfduizend hectare werden beschermde natuur, drieduizend hectares kregen een apart statuut. Onder de landbouwregelgeving en het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voor vergroening.

Waarom hebben wij daar een hard hoofd in?

Overgenomen uit Snep (NP Gent)

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën



10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)

Alle info: www.casamata.info

De Mediawatcher

Mieren en archeologie

Bij opgravingen op de zandruggen van Vlaanderen en Nederland treffen archeologen vaak donkere plekken in de bodem aan. Deze prehistorische kuilen met houtskool worden vaak beschouwd als resten van haarden aangelegd door jagers-verzamelaars om voedsel te bereiden (bv. hazelnoten roosteren) of grondstoffen te bewerken. Opmerkelijk is wel dat er in de wand van dergelijke kuilen geen brandsporen te zien zijn.
Onderzoekers van de Universiteit van Gent ontdekten nu dat deze kuilen wel eens door bosbrand verkoolde mierennesten zouden kunnen zijn. Deze zouden kunnen gebruikt worden om het prehistorische landschap te reconstrueren. Bosbranden kwamen vaak voor in de periode van 7300 tot 6500 voor Christus. In die periode domineerden naaldbomen ons landschap.
(Exsitu, nr 12)

Hobbyvissers gooien hun vangst steeds meer terug

Uit cijfers van het Agentschap voor Natuur en Bos, dat de visverloven in Vlaanderen uitreikt, blijkt dat vorig jaar recreatieve vissers 91,6 ton vis uit Vlaamse openbare waterlopen gehaald hebben en mee naar huis genomen, dat is 44 procent minder dan in 2008. Dat is opmerkelijk, want sindsdien is het aantal mensen met een visverlof met 12 procent gestegen tot 66 105 hengelaars in 2015.
(Vilt Nieuwsbrief, 04.08.2016)

Konijn met pruimen?

Zal er dit najaar wel konijn zijn voor de Vlaamse klassieker 'konijn met pruimen'? Die vraag dringt zich op vanwege alarmerende geluiden rond een nieuwe konijnenziekte die in 2010 in Frankrijk opdook en nu in onze regio woekert. Besmette wilde konijnen hebben de ziekte – een nieuwe variant van Rabbit Hemorrhagic Disease (RHD) – verspreid in Europa. Het RHD-virus is ongevaarlijk voor de mens maar wij kunnen het wel verspreiden na contact met het virus. Wilde konijnen en hazen zijn de vaakst voorkomende bron van besmetting. Zij hoeven daarvoor zelfs niet in de buurt van een tam konijn te komen of de mens als tussenschakel te hebben. Het volstaat dat ze in aanraking komen met het voeder van konijnen, denk bijvoorbeeld aan groenten uit de tuin of gras waar hooi van gemaakt wordt.
Naar aanleiding van deze uitbraak stelt Vogelbescherming de vraag of het wel opportuun is om dit jaar de jacht op konijnen te openen.
(Vilt nieuwsbrieven 29-7 en 9-08-2016)

Monsanto

Het Amerikaanse biotechbedrijf Monsanto heeft groen licht gekregen van de Europese Unie om een nieuwe genetisch gemodificeerde sojavariëteit op de markt te brengen. Deze soja is bestand tegen de onkruidverdelgers glyfosaat en dicamba, niet meteen een winst voor het milieu dus! De Europese toelating slaat op de import en het gebruik van het product in de voedselketen,
Nu de firma goed nieuws krijgt van de Chinese en Europese autoriteiten verwacht Monsanto dat het Amerikaanse areaal kan groeien naar 6 miljoen hectare Roundup Ready Xtend soja volgend jaar, en zelfs tot 22 miljoen hectare in 2019. Kunnen ze meteen voor zoveel hectaren onkruidverdelgers verkopen….
(Vilt Nieuwsbrief 27-07-2016)

Frankrijk bant de neonicotinoïden

Insecticiden van het type neonicotinoïden mogen in Frankrijk vanaf september 2018 niet meer worden toegepast. Deze producten staan ook in Europa zwaar ter discussie, onder andere voor hun mogelijke invloed op bijen en andere insecten. Recent onderzoek toonde trouwens aan dat darren die blootgesteld worden aan neonicotinoïden minder vruchtbaar zijn en minder lang leven. De landbouwsector en de gewasbeschermingsmiddelenindustrie reageren misnoegd omdat de politici in hun ogen gezwicht zijn voor de milieulobby.
Bij ons publiceerde de Hoge Gezondheidsraad een erg kritisch advies over het gebruik van insecticiden, meer bepaald die neonicotinoïden en fipronil. Twee omvangrijke literatuurstudies werden door de raad bestudeerd, waarna de conclusie is dat de

LE ROY RINASSUR BVBA
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
Crelan
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

P.V.S. electronic developments
ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting
Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm
+ ZAKLAMPEN
merk FENIX
Volledige gamma op: www.fenix-nederland.nl

resultaten een belangrijk waarschuwingssignaal zijn voor de effecten op de menselijke gezondheid en het ecosysteem. De zorgen die er zijn bij blootstelling van de mens aan deze chemische stoffen zijn niet min. Vooral foetussen en embryo's lopen risico op gezondheidsschade zoals een aantasting van het erfelijk materiaal en een verstoorde hormoonhuishouding.
(Vilt Nieuwsbrieven 24-06-2016, 19-07-2016, 12-08-2016)

Landbouw grootste bedreiging voor de biodiversiteit

De landbouw gaat er graag prat op dat zij het landschap vormden en onderhouden. Wetenschappers in het vakblad Nature kwamen echter tot de conclusie dat de belangrijkste oorzaken voor het verlies aan biodiversiteit overexploitatie en landbouw zijn, eerder dan de klimaatsverandering!
72 procent van de soorten die op de IUCN-lijst van bedreigde diersoorten staan worden te intensief geëxploiteerd voor handel, ontspanning of het voorzien in het levensonderhoud. Niet-duurzaam bosbeheer is verantwoordelijk voor de achteruitgang van meer dan de helft van de onderzochte diersoorten. Voor landbouw ligt dat percentage op 62 procent. Daarbij gaat het dan vooral over de uitbreiding van het landbouwareaal en de intensifiëren van het productieproces, aldus de onderzoekers.
Klimaatverandering die door de mens wordt veroorzaakt, met als nevenverschijnselen stormen, overstromingen, extreme temperaturen, langdurige droogte en een stijgend waterpeil, bedreigen 'slechts' 19 procent van de onderzochte diersoorten, en dat is dus een stuk minder dan door de media vaak wordt gesuggereerd, aldus de onderzoekers. Verder merken de onderzoekers ook op dat meer dan 80 procent van de onderzochte soorten in de verdrukking zit door meer dan één specifieke bedreiging. Ook de menselijke bouwwoede, stadsuitbreiding, ziekten en plagen, milieuvervuiling, transport, energieproductie, enzovoort, hebben een



negatieve invloed op de populaties.
Gelukkig zijn er oplossingen zoals een duurzaam grondstoffenbeheer, een strengere jacht- en visserijwetgeving, een proactief internationaal beleidskader… Specifiek voor de landbouwsector adviseren de onderzoekers een beleid dat bedreigde diersoorten de kans geeft om te overleven in landbouwgebied; een strenger beleid inzake gewasbescherming en het gebruik van pesticiden en insecticiden; het gebruik van kunstmest ontmoedigen; het promoten van duurzame landbouw en het bestrijden van voedselverspilling.
(Vilt Nieuwsbrief, 15.08.2016)

Landbouw en natuur

Het Europese plattelandsbeleid tussen 2007 en 2013 had een gunstige invloed op de milieuprestaties van de landbouw maar het effect op de biodiversiteit was verwaarloosbaar. Dat blijkt uit een evaluatie van een extern studiebureau in opdracht van de Vlaamse overheid. De impact werd onderzocht aan de hand van twee indicatoren: het voorkomen van akker- en weidevogels en de oppervlakte landbouwgrond met hoge natuurwaarde. In beide gevallen werden nauwelijks of geen wijzigingen vastgesteld.
Wat de akker- en weidevogels betreft werden de trends in voorkomen en aantallen opgevolgd via de algemene broedvogelindex. In totaal gaat het om 17 soorten, gaande van de torenvalk en de scholekster over de grutto, de veldleeuwerik, de boerenzwaluw tot de kievit en de geelgors. Uit cijfers van natuuronderzoeksin stituut INBO blijkt dat er sinds 2007 een licht neerwaartse trend zichtbaar is bij de akkervogels in Vlaanderen. Zo worden ook de MINA-plan 4 doelstellingen van de Vlaamse overheid niet gehaald.
Belangrijke vaststelling: hoe

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe

Blauwesteen 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsinronse.be
tel: 055/21.38.19

uit sympathie

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

groter de oppervlakte aaneengesloten percelen met maatregelen, hoe meer vogelsoorten er voorkomen en hoe hoger de totale aantallen vogels.
Wat landbouwgrond met hoge natuurwaarde betreft luidt de conclusie dat agromilieumaatregelen in het intensief bewerkte Vlaamse landbouwgebied best ingezet worden in of nabij landbouwgronden met natuurwaarde, echter zonder de overige gebieden in Vlaanderen te verwaarlozen.
(Vilt Nieuwsbrief 01-08-2016)

We wennen er maar beter aan….

Dat het klimaat verandert is nu ook voor de leek wel duidelijk maar de data die honderden wetenschappers in een nieuw lijvig rapport over de staat van het klimaat verzamelden zijn ronduit alarmerend. Dertig jaar vroeger dan voorzien loopt de opwarming uit de hand.
De CO_2-concentratie overschreed de symbolische grens van de 400 deeltjes per miljoen (ppm) in het meetstation van Mauna Loa op Hawaii. Vooral de snelheid waarmee het Noordpool- en Groenlandijs smelt is heel erg onrustwekkend.
2015 was het warmste jaar ooit geregistreerd op aarde en het heeft er alle schijn van dat 2016 een nieuw record zal vestigen.
Een sprankel hoop is het klimaatverdrag van Parijs. Dat ziet er goed uit, en als we dat helemaal uitvoeren, dan kunnen we ervoor zorgen dat het in de tweede helft van deze eeuw niet uit de hand loopt.
(Vilt Nieuwsbrief 03-08-2016, De Morgen, 04-08-2016)

Worden teken nog vervelender?

Iedereen weet ondertussen wel dat teken de Lyme-ziekte kunnen veroorzaken. In Nederland is nu voor het eerst iemand besmet geraakt met het teken-encefalitis virus (TBE, hersenvliesontseking). Een derde van de mensen met het virus krijgt griepachtige symptomen, bij een derde van hen treedt er na een week hersenvliesontsteking op. Met een sterftegraad van 2 procent veroorzaakt de ziekte over heel Europa toch enkele tientallen doden.
Bij Lyme duurt het vaak tot 24 uur vooral er besmetting optreedt, bij TBE gebeurt de besmetting vaak binnen enkele minuten!
De ergste risicogebieden liggen in het voormalige Oostblok. Nu is het virus in België ook al bij dieren aangetroffen en nu is er dus een besmetting in Nederland.
Tegen deze ziekte kan men in tegenstelling tot Lyme wel vaccineren, daarvoor zijn wel 3 injecties nodig, verspreid over enkele maanden.
(De Morgen, 06-08-2016)

Tips voor een tuin vol vlinders

In een kleine Zuid-Engelse tuin werden tijdens een zonnige week in augustus alle bloembezoeken door vlinders in kaart gebracht. Elf verschillende nectarplanten waren er aanwezig, van de klassieke vlinderstruik en lavendel, tot inheemse planten zoals wilde marjolein en koninginnenkruid.
Opvallend zijn de enorme verschillen tussen de nectarplanten. De vlinderstruik is een gekende nectarkroeg, maar tijdens dit beperkte onderzoek lokte die vooral dagpauwogen, distelvlinders en grote koolwitjes. Andere vlindersoorten bezochten de vlinderstruik slechts in (veel) mindere mate. Het oranje zandoogje blijkt dan weer een uitgesproken liefhebber van wilde marjolein. Ook het bruin zandoogje heeft een sterke voorkeur voor marjolein.



Bruin zandoogje op marjolein foto: Gilbert De Ghesquière

Ook koninginnenkruid lokt vooral zandoogjes. Een gecultiveerde steenraket (*Erysimum bicolor*) was dan weer de lievelingsplant van klein koolwitje en gehakkelde aurelia. Enkele vaak genoemde vlinderplanten scoorden tijdens dit onderzoek opvallend slecht, bijvoorbeeld *Verbena bonariensis* (die trok nagenoeg enkel witjes en de distelvlinder aan) en lavendel.
In dit onderzoek werden zowel inheemse als uitheemse planten meegenomen. De inheemse soorten komen er niet opmerkelijk beter uit. Het besluit luidt dan ook dat een grote variatie aan nectarplanten essentieel is in een vlindervriendelijke tuin.
(Natuurpunt bericht, 01-08-2016)

Biodiversiteit is een werkwoord

Herman Van den Broucke

Academische zitting met voorstelling resultaten natuurstudie Natuurpunt Herzele en expert biodiversiteit aan het woord.
Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele
Donderdag 27 oktober 2016 om 19u30

Recent besliste de Herzeelse gemeenteraad om niet één maar drie natuurpromotoren te benoemen om nieuwe impulsen te geven aan het natuurbehoud en -herstel in Herzele. De leidraad daarbij zal de blauwdruk zijn die Natuurpunt Herzele geschreven heeft met ideeën en acties voor meer natuur in de gemeente. Om een en ander te duiden organiseren we in samenwerking met de gemeente een academische zitting waarbij we leren wat biodiversiteit is en hoe we er zelf iets kunnen aan doen. Rudy Jocqué is expert ter zake en legt een aantal concepten uit die noodzakelijk zijn om een en ander te begrijpen. Na de pauze geven de diverse onderzoekers en beschermers van de lopende natuurbehouds- en studieprojecten een stand van zaken. Zo zijn we alvast gewapend voor een nieuwe start met nog meer studie, bescherming en behoud, mét onze gemeentelijke natuurpromotoren. Hou je maar vast aan de takken van de bomen…



Expert aan het woord: Biodiversiteit, echt nodig?

Rudy Jocqué, doctor in de biologie, was verantwoordelijke voor ongewervelden niet-insecten in het Museum voor Midden- Afrika te Tervuren (1970-2011). Hij inventariseerde zo maar even 14 000 spinnen van over de gehele wereld. In zijn veldwerk gebruikte hij o.a. spinnen om de toestand van het tropisch regenwoud te evalueren.
Deze expert zal ons op een boeiende en, ook voor niet ingewijden, in een begrijpelijke taal het begrip biodiversiteit nader toelichten en woorden als bodemvoedselweb, genetische variaties, neonicotinoïden, ecologische catastrofes enz. verduidelijken.
Uit deze lezing zal blijken dat we met veel aspecten van het complexe begrip bio-diversiteit in onze eigen omgeving - in onze tuin - geconfronteerd worden. Niet te missen.

Nieuwe oogst van natuurstudie en -bescherming in Herzele, een overzicht

Tijdens de academische zitting naar aanleiding van 20 jaar Natuurpunt Herzele werd een overzicht gegeven van alle verwezenlijkingen van de laatste 20 jaar. Na meerdere eindwerken, stages, thesissen en zelfs boeken wordt Herzele internationaal gelauwerd omwille van zijn steenuilen en de inzichten die hier bekomen zijn.
De nieuwe lading komt er inmiddels aan:

- **Evi Van Herreweghe** werkte een soortenbeschermingsplan voor de gekraagde roodstaart uit, er werden inmiddels zo'n 30 nestkasten opgehangen op geschikte plaatsen.
- **Eva De Clippel** deed een jaarrond studie van de biodiversiteit in het Duivenbos en kwam daarbij tot leuke resultaten. Ze geeft een overzicht van haar werkzaamheden.
- De Steenuilenwerkgroep van Natuurpunt Herzele heeft dit jaar opnieuw een inventarisatie uitgevoerd van de steenuil door het gebruik van klankopnames. **Danny Schockaert** geeft een overzicht en vergelijkt de situatie van 2000, 2004 en 2016.
- Een van de eerste initiatieven die werden opgestart is de Kerkuilennestkastenactie die meer en meer succesvol is. Waar we 20 jaar geleden slechts een tweetal broedparen hadden, zijn we trots dat elke deelgemeente reeds haar eigen paartje kerkuilen huisvest, soms zijn het er reeds meerdere per dorp. **Frederik Dierickx** geeft een overzicht.
- De paddenoverzetactie die recent is opgestart begint tevens haar resultaten af te werpen. **Geert Jackers** geeft een overzicht van wat, waar en hoeveel. Meer dan argumenten genoeg om nu eindelijk een tractorsluis te installeren.
- Tot slot geeft **Frederik Van Iseghem** een

overzicht van het onderzoek dat in volle opstart is rond de nachtdieren van het Duivenbos. Hij heeft het over glimwormen, vleermuizen, eikelmuizen en viervoetige nachtelijke roofdieren. Met andere woorden, alle dieren die tijdens de nacht actief zijn.

Dat Herzele een incubator is van groen talent moge duidelijk zijn. Dit is een unieke gelegenheid om een mooi overzicht te krijgen en te leren hoe divers onze natuur wel is. Uw aanwezigheid is een must, omdat biodiversiteit immers een werkwoord is.

Natuurreservaat 'Burreken' breidt uit

In het natuurgebied het Burreken in Brakel heeft Natuurpunt een belangrijk perceel van 1,3 ha aangekocht. Het gaat om een uiterst waardevol bronbos dat het sleutelstuk vormt van een natuurrijk, aaneengesloten bosgeheel. Natuurpunt heeft nu in totaal 50 ha van het Burreken in beheer, waaronder een groot deel van de kwetsbare bronnenzone van de Krombeekvallei.

"Deze aankoop is vooral goed nieuws voor de waterkwaliteit in dit waterrijk gebied", zegt lokale vrijwilliger Filip Hebbrecht. "Na deze aankoop beheren we nu een van de belangrijkste brongebieden in het Burreken. De vuursalamander en kwetsbare vegetaties krijgen zo een broodnodige bescherming."

Het visiegebied Het Burreken is ongeveer 350 ha groot en bestaat uit drie beboste valleitjes. "Dat kleinschalige landschap is zeldzaam in Vlaanderen. Je vindt er nog kabbelende en diep ingesneden bronbeekjes, soortenrijke hagen en houtkanten, steile valleiflanken en waardevolle loofbossen en graslanden", zegt Filip Hebbrecht.

Daarom behoort het gebied tot het Vlaams Ecologisch Netwerk van waardevolle natuurgebieden evenals tot het Europese Natura 2000-netwerk. Dat laatste wil Europees beschermde natuur met elkaar verbinden en het leefgebied van dier- en plantensoorten bewaren en herstellen. Bovendien is het Burreken een van de laatste stiltegebieden in Oost-Vlaanderen. Talrijke geologische verschijnselen en een rijk historisch erfgoed maken het gebied niet alleen interessant voor natuurliefhebbers maar ook voor andere geïnteresseerden.

Het aangekochte perceel is een uniek loofbos rondom een steile beekravijn met uitgesproken hoogteverschillen. Het loofbos bestaat uit een mengeling van oude en jonge bomen van eik, beuk, els, populier, kastanje, es en zoete kers. Afgestorven bomen blijven er liggen en dienen als schuilplaatsen en voedselbronnen voor vuursalamander, grote bonte specht en zeldzame vlindersoorten als



Keizersmantel op braam foto: Jacques Vanheuverswyn

keizersmantel. Het eerste deel van het perceel wordt deze winter heraangeplant. De vorige eigenaar mocht immers een deel van het bos rooien.

In het gebied komen alle voorjaarsbloeiers voor waaronder dotterbloem, bosanemoon, longkruid, daslook, boshyacint, goudveil en sleutelbloem.

In het aangekocht perceel staat bovendien een boswachtershuis. Het gebouw werd er zonder vergunning gebouwd maar mag instandgehouden worden. De plaatselijke Natuurpunt-vrijwilligers bekijken momenteel de juridische mogelijkheden van het gebouw. Meer nieuws hierover volgt ongetwijfeld later.

Koken kost geld

Natuur aankopen en beheren is duur. De Vlaamse overheid beperkt de subsidiëring van de aankoop tot een bepaald plafond. Met de huidige grondprijzen betekent dit dat Natuurpunt meer en meer eigen middelen moet inzamelen om natuurgebieden veilig te stellen. Gelukkig kan de vereniging rekenen op trouwe donateurs die de aankoop van dit perceel mogelijk maakten. Bijzondere dank gaat uit naar DIAL architects uit Nederzwalm en Driekwart Groen uit Schorisse, zonder wie deze aankoop niet mogelijk was.

Ondanks de brede steun die het gebied geniet, blijft er voor de lokale kern vrijwilligers een grote financiële put achter. Alle giften zijn dan ook welkom

om te helpen met de financiering van deze nieuwe aankoop in het Burreken. Wie het natuurgebied wil steunen, kan dat doen via http://steun.natuurpunt.be/project/1287/purchase-donate. Giften van 40 euro geven recht op een fiscaal attest.

Fruitsap in Kruishoutem

Rik Desmet

Het is al van 1985 geleden dat de toenmalige Stichting Omer Wattez, nu MOW, de eerste plantacties organiseerde. Massa's streekeigen groen en hoogstamfruitbomen werden toen aangeplant. Het maakte ongetwijfeld de streek een stuk groener.
De boompjes van toen zijn nu groot en de planters ervan ouder… Veel van die fruitbomen zijn ondertussen in volle productie. Tot voor een paar jaar was het vaak een probleem om die opbrengst kwijt te geraken, je kan nu eenmaal geen fruit blijven eten, je diepvries volproppen en honderden potten confituur maken. Bovendien is de vriendenkring vaak niet groot genoeg om al het fruit aan te slijten… Een bijkomend nadeel van een hoogstam is dat, met het ouder worden, het fruit steeds hoger in de bomen groeit!

Gelukkig kan men sinds een paar jaar eigen fruitsap laten persen. Voor onze regio kan men daarvoor terecht bij de mobiele fruitpers in Zevergem (www.mobielefruitpers.com) en bij Anja en Patrick Heyerick in Kruishoutem (www.hoogstamboomgaard.be).
Sinds begin dit jaar beschikt Patrick over het bio-label, we trokken op bezoek in de boomgaard.

Zelf plantten Anja en Patrick 450 fruitbomen in hun 2,5 ha grote boomgaard, goed voor meer dan 200 verschillende rassen. Bij die rassen kregen veel oude, bijna uitgestorven rassen uit de streek een plaats, als referentie van de grote variatie van vroeger. Patrick ontwikkelde trouwens zelf door kruisingen een aantal nieuwe rassen, ondermeer een rode, vroege oogstappel waarvoor men nog een gepaste naam zoekt.
Uiteraard wordt al het fruit 'naturel' geproduceerd, zonder gebruik van enig sproeimiddel. De boomgaard wordt zodanig gemaaid dat er al een gevarieerde ondergroei ontstaan is, paardenbloemen, pinksterbloemen, klaver,…



foto: Rik Desmet



Nest torenvalken *foto: Walther De Munter*

Het is dan ook geen toeval dat er in de boomgaard elk jaar een koppeltje steenuil en torenvalk broeden en tot voor kort ook het laatste koppel gekraagde roodstaart uit de streek. Een nieuwkomer is een kriekendief in de vorm van een eekhoorn!
Met deze boomgaard produceren ze eigen bio-fruitsap, te koop op de boerderij.
Bij zo'n fruitaanplant zijn bijen onontbeerlijk, zo'n 25 bijenkasten staan in voor de bestuiving. De kasten stellen het goed, ondanks de omsingeling van de maïsakkers maar profiteren van de vele bloemen in de boomgaard.
Daarnaast is Patrick ook actief als snoeier van fruitbomen. Vaak wordt zijn hulp ingeroepen voor het herstel van jarenlang verwaarloosde fruitbomen. De planters van toen hadden niet steeds in de gaten dat fruitbomen ook vakkundig moeten gesnoeid worden. Daarnaast wordt hij vaak gevraagd om snoeilessen te geven, zoals bij regionale landschappen, en geeft hij advies over aan te planten boomgaarden.

Vanaf september tot begin november vraagt de verwerking van het fruit alle aandacht. Patrick

kiest er voor om het sap in herbruikbare flessen te verwerken en dus niet in bag-in-box. De vruchten worden eerst gekneusd en worden dan door middel van waterdruk geperst. Dit procedé wordt ook in de wijnbouw gebruikt en vermijdt het kneuzen van de pitten.
Het bekomen sap laat men 24 uur staan om te laten bezinken, je hoeft dus geen schrik te hebben dat je bij het drinken van het sap ook wat maden meedrinkt! Pas dan wordt het gezuiverde sap bij een temperatuur van 80 °C gepasteuriseerd, goed voor een bewaring van meerdere jaren. Dit afvullen van de flessen is zuiver manueel werk.

Je dient uiteraard wel eerst na te vragen of en wanneer het past om met fruit te komen. Er wordt een minimale hoeveelheid van 100 kg gevraagd, dat is goed voor 60 tot 70 liter fruitsap. Het milieuvoordeel van flessen is uiteraard dat ze hergebruikt kunnen worden, op voorwaarde natuurlijk dat deze flessen mooi gereinigd terugkeren en daar loopt het nogal wel eens fout, niet iedereen neemt het even nauw met de properheid van de flessen.

‘Bloemen, bijen en borstbollen’

Wouter Deprez, gekend komiek en cabaretier met een groot hart voor natuur, gaf op 11 juni een benefietoptreden in het prachtige kader van het Burreken. Een volle zaal, makkelijk 250 toeschouwers, konden getuige zijn van een try-out van zijn nieuwe conference. In zijn voorstelling wist Wouter Deprez de eenheid in de natuur te schetsen. Hij maakt kleine dingen belangrijk. Vanuit de kleine thema’s zette hij de stap naar de echte levensvragen, de tegenspoed, de persoonlijke drama’s in zijn leven. Een lach en een traan lagen heel kort bij elkaar en de toeschouwers wisten niet goed of ze nu wel mochten lachen of moesten wenen. Dit verhaal kwam recht uit het leven van deze woordkunstenaar.



Ontroerend en echt

Wouter Deprez trad op ten voordele van het expeditie team ‘De fruitratjes’, die op 25 – 26 juni deelnamen aan de Natuurpunt expeditie tocht. Zij zetten zich in voor het behoud van de eikelmuis, lokaal ook het fruitratje genoemd. Met de opbrengst van de avond, ongeveer 2000 euro kan de aankoop van natuur in het Burreken worden verdergezet.

Boekbespreking

Walter Belis

- Jonsson L., 2016. Wintervogels, Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, 345 blz., ISBN 978 90 215 6306 0, € 29,99.

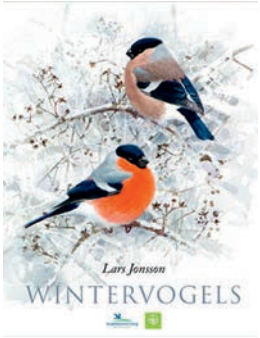

Lars Jonsson heeft zich vroeger intensief bezig gehouden met het schrijven van veldgidsen over de Europese vogelsoorten. Deze publicaties werden in de jaren 1980 gebundeld tot één determinatiegids die ook Noord-Afrika en het Midden-Oosten behandelde. Van de populaire gids verschenen acht drukken in het Nederlands. Uit uitgeversstandpunt gezien ging de auteur de strijd aan met reeds bestaande naslagwerken maar kreeg eveneens geduchte concurrenten op zijn nek. De vermaarde Zweedse ornitholoog en tekenaar gooit het hier over een totaal andere boeg. Hij behandelt 59 vogelsoorten die we tijdens de wintermaanden kunnen waarnemen, vooral in de tuin want watervogels werden bewust achterwege gelaten. Kortom, vogels met zwemvliezen ontbreken maar eigenaardig genoeg staat de patrijs op het lijstje. Waarschijnlijk omdat deze soort in zuidelijk Gotland,

de thuisbasis van de auteur, relatief talrijk aanwezig is tijdens de winterkou. Ondanks zijn ontzettend rijke ervaring is Jonsson enkele soorten terug gaan opzoeken in de natuur. Daardoor kon hij volop aandacht besteden aan de beschrijving van hun gedrag. De winter is bovendien de ideale periode om vogels van dichtbij te observeren. Eerder dan koelweg te beschrijven vertelt de auteur hartig over de kleuren van de vogels, het gedrag, de geluiden en de appreciatie voor deze vogels door de eeuwen heen. Hij neemt de draad op van publicaties uit mijn jeugdjaren en zelfs daarvoor. Men leert ontzettend meer door het lezen over vogels te koppelen aan het observeren. Het kon moeilijk anders of het boek werd prachtig en rijkelijk opgesmukt met aquarellen van Jonsson. Wintervogels werd uitgegeven in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en Natuurpunt.

Met kinderen in het Burreken

Rita Van de Voorde



foto: Dirk Criel

Natuurpunt Kern Rondom Burreken heeft een nieuwe doelgroep om warm te maken voor het unieke gebied in de Vlaamse Ardennen: kinderen worden uitgenodigd om met een gids de natuur te komen ontdekken. De wandelingen zijn in de eerste plaats gewoon plezant en daaraan danken ze hun succes. Niet alleen in de Week van het Bos, maar ook tijdens de schoolvakanties komen er groepen langs zoals de kinderopvang van Brakel in augustus.

Zo'n wandeling is plezant voor de kinderen zelf, de begeleiders en ook voor de gids. Al verschillende keren heb ik groepjes van ongeveer twintig kinderen meegenomen door het knuffelbos, langs de kudde runderen van de Donderij of de Exmoore pony's die in de wastine vredig grazen, over de beek in het valleitje, langs de holle weg waar aan de ene kant een flink wortelgestel een hele bospartij stut en aan de andere kant bronnetjes ontspringen tot aan de boomgaard of het speelbos. Overal krijgen ze op een speelse manier uitleg.

De kinderen mogen, naargelang de omstandigheden, door de modder lopen, scharrelkunst beoefenen, diersporen zoeken én dieren observeren, een boom knuffelen, gecontroleerd wild plassen (sensatie!), naar het landschap kijken, een tijdje al wandelend de stilte observeren, blaadjes verzamelen, paddenstoelen zien groeien, zich uitleven in het speelbos… je voelt het, pret verzekerd.

Voor veel kinderen is het bos en zijn omgeving een unieke belevenis, maar soms is hun kledij niet aangepast. Waterdichte, stevige stapschoenen of rubberen laarzen, liefst met warme inlegzooltjes, zijn ten zeerste aanbevolen. Wat warme en waterdichte kledij komt altijd van pas. Een wandeling duurt ongeveer 2 uren en kost €50.

Meer info of reserveren via: Natuurpunt Kern Rondom Burreken; Filip Hebbrecht, mail: contact@burreken.be

Oprukkende exoot, weeral

Norbert Desmet

Tuinliefhebbers met veel mooie buxussen in de tuin, opgelet! Na Antwerpen verleden jaar rukt een nieuwe exoot stevig op in de richting van onze regio, met een snelheid van 5 à 10 km per jaar. Het is voorlopig eerder een stadssoort, gebonden aan buxussen, die daar in de woonwijken vaak voorkomen. In Gent vind je er soms 100 in één tuin, in Antwerpen zijn er soms nog meer… bijna ingeburgerd? Waarschijnlijk is het beestje eerst meegekomen met een lading Chinese 'palmboompjes' mooi aan lage prijs gesnoeid en in Duitsland en ook hier allicht in de talrijke tuinzaken verkocht. Ondertussen is de soort ook al in Nederland en Frankrijk gemeld. Even kijken op Google en je krijgt eerder dan wat info over

het beestje, een reeks bestrijdingsproducten, zo kennen we de Aveve- centra op hun best! Tweemaal kassa - kassa!

Het zijn best mooie nachtvlinders, micro's eigenlijk en ze staan niet in de klassieke nachtvlindergids. Ze leven ongestoord op buxus die nochtans giftig is, maar niet voor hen. Van kleur zijn ze bijna doorschijnend wit, en verder zwart gerand (soms met wat Chinese tekening, haha), ter grootte van ongeveer een gamma-uiltje maar iets eleganter. Ze vliegen in 2 (soms 3) generaties van mei tot eind september en leggen eitjes in overvloed waaruit vrolijk vretende rupsen komen, die zelfs al het hoofdnieuws haalden met beelden van kaalgevreten planten. Tal van andere soorten nachtvlinders belagen ook wel onze teelten, maar misschien zijn de soms peperdure buxussen groter nieuws? Kunnen we er wat aan doen? Rupsen vangen? Dun gaas over de dure struiken, spookjes in de sjieke tuinen… Spuiten, nee toch… wie weet meer? Er komt nog wel meer nieuws, sommigen beweren dat het beestje niet alle ondersoorten buxus lust, alleen de Chinese. Maar dat is hier in het Gentse toch niet te merken. We kunnen maar hopen dat ze het niet te bont maken en nooit de Ardennen bereiken, waar ze wel eens het einde van de natuurlijke palmboompjes vegetaties zouden kunnen betekenen, bv. in het bos van Dourbes in Viroinval.

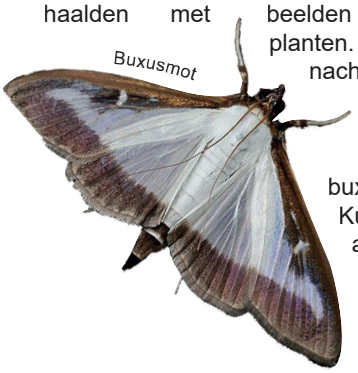
Buxusmot

Sedert september zijn ze ook in onze regio aangekomen. Op waarnemingen.be zijn er al meldingen van 11 buxusmotten in lichtvallen te Dikkelvenne (BDD), 1 in Eine (DDG) en 6 in Petegem-Leie (KDB).

Comitas "sheng-instituut"
(succursale Lexica)

YOGA & MASSAGE

"de natuur wijst de weg"

Hospitaalstraat 9
9000 Gent

Nederpoorterij 7
9660 Brakel

0476 56 58 53
www.yoga-comitas.be

Jaar van de kievit voorbij

Norbert Desmet

Het jaar van de kievit zit er ongeveer op. We hebben voor onze regio de 'vogel van 2016' gevolgd in een jaar dat niet uitmuntte in voorspoedig weer voor broedende vogels, waaronder ook de kievit. Tegelijk is er niet alleen het weer natuurlijk dat de broedresultaten bepaalt. Doordat de kievit de laatste decennia eerder akker- dan weidevogel geworden is, zijn de omstandigheden in dit voor de soort nieuwe biotoop ook erg bepalend. Er is wat geluk voor nodig om als paartje kieviten in deze tijden voorspoedig nesten met uitvliegende jongen groot te brengen. Akkerwerkzaamheden, kraaien en andere rovers, tekort aan voedsel… bepalen mee het broedsucces.

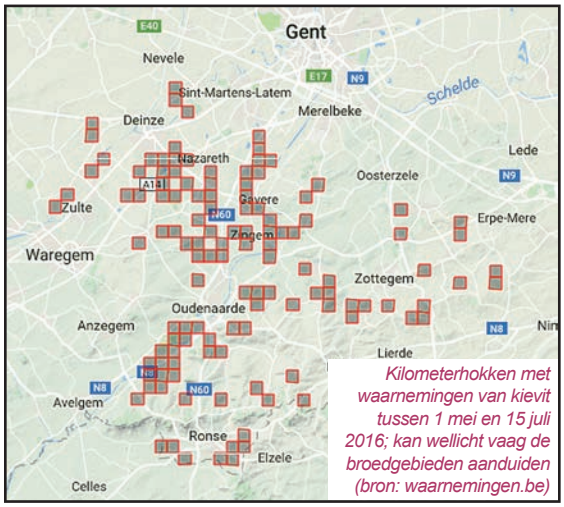

Kilometerhokken met waarnemingen van kievit tussen 1 mei en 15 juli 2016; kan wellicht vaag de broedgebieden aanduiden (bron: waarnemingen.be)

Ook in Nederland volgde men de kievit van nabij en de soort heeft daar bovendien een nationale reputatie en een grotere schare 'volgers'. De soort doet het daar slecht en men schat dat men in een kwart eeuw 40 % van de broedparen is kwijtgeraakt, wellicht een nog te optimistische schatting. Ook bij ons probeerden we te tellen, want meten is weten. Er was verscherpte aandacht bij veel waarnemers, te merken aan gericht ingeven van aantallen en broedresultaten op waarnemingen.be. Erg verspreid over het werkingsgebied van onze verschillende afdelingen hebben kieviten gebroed en we hopen die spreiding in een artikel beter te kunnen toelichten. Daarbij is de opmaak van kaarten cruciaal en daar wordt hulp gezocht.

Nog even doorbijten? Nederland telt ook in herfst en winter, omdat ook het overwinteringspatroon en de aantallen mogelijks veranderd zijn. Men verwacht ginds de grootste aantallen in grasland, maar is dat nog wel zo? Daarbij denken we bij ons aan de grote winteraantallen op Heurnekouter (meer dan 2 à 3000) en dit nog maar een paar jaar geleden.

Wat kunnen we noteren of doorgeven op waarnemingen.be: de grootte van de groep kieviten (aantal en plaats zo exact mogelijk in te voeren). En graag daarbij het best passende gedrag (bv. foeragerend, verplaatsing zuid…) en biotoop selecteren: bv. 'graslanden', 'maïsakkers'… Misschien ook uitkijken naar gekleurringde vogels, wat extra informatie kan opleveren. Meer dan 500 kuikens en veel volwassen vogels werden immers in Nederland geringd en wie weet hangen die bij ons deze winter ergens rond….

Spoorzoeken met je smartphone

Nu marters en otters weer af en toe gespot worden in Vlaanderen, is het handig om snel te weten met welke soort je te maken hebt. Daarom heeft ARK, een Nederlandse vereniging voor natuurontwikkeling, een roofdierapp ontwikkeld. Deze app is te vinden in de Google Play Store (Android) onder de naam 'Roofdieren', in de App Store (Apple) heet de app 'Roofdiergids'. Gratis te downloaden en al snel kan je aan de slag bij de herkenning van alle West-Europese roofdieren op basis van verschillende parameters. Als je de app opent, krijg je een keuzemenu waarbij je moet aantikken wat je gezien hebt en op basis waarvan je het roofdier wil determineren. Je hebt keuze tussen het dier zelf, de sporen of de uitwerpselen. Met duidelijke tekeningen begeleidt de app je bij de identificatie van het roofdier. Daarbij wordt de nadruk gelegd op de kenmerken die hen onderscheiden van soorten waarmee ze zouden kunnen verward worden. Zoals bv. bij de boommarter en de steenmarter: wist je dat je de twee uit elkaar kan houden door de kleur van hun snuit. Zie je onderaan op je scherm de letter 'i' verschijnen, dan kan je hierop tikken om meer informatie te krijgen over je keuze of de diersoort. Je kan ook enkele foto's van het dier bekijken of een verspreidingskaartje van de soort opvragen. En wil je graag jouw ontdekking meteen met de wereld delen, dan kan dat ook via sociale media of via de website waarnemingen.nl. Dat laatste komt omdat de app van oorsprong Nederlands is. Maar als je echt een bijzondere waarneming doet, is het zeker de moeite om die ook even in te geven op de Belgische website waarnemingen.be (manueel dan, dat kan niet via de app). Verder krijg je ook nog handige tips voor het observeren van roofdieren. Deze app is dus ideaal voor mensen die in hun hobby of beroep vaak wilde dieren tegenkomen: boswachters, gidsen, en uiteraard ook natuurliefhebbers en boseigenaars. Roofdieren blijven nu eenmaal tot de verbeelding spreken. Zeker omdat sommige soorten heel zeldzaam zijn geworden. Gelukkig worden ze nu beschermd en zijn onder meer de boommarter, de das en de otter bezig aan een comeback.
Dankzij deze app en de haarscherpe tekeningen, kan je dus ook meteen benoemen wat je gezien hebt. En delen met de wereld, natuurlijk.

Bron: De Bosbode Nr. 3 2016, Herfst.

We delen in de rouw van

- Echtgenoot de heer Etienne Bourgeus, zoon Thomas en familie bij het overlijden van Mevrouw Magda Vergeynst, stichtend bestuurslid van vzw 'Trage Wegen'. Magda werd geboren te Ronse op 8 april 1956 en overleed thuis in warme familiekring op 8 juli 2016. Zie ook het 'In Memoriam' op blz. 15.
- Mevrouw Agnes Santens en familie bij het overlijden van haar moeder mevrouw Alice Lecompte, geboren te Bevere op 26 juli 1916 en overleden te Lochristi op 25 juli 2016. Agnes is sinds jaar en dag een trouw lid van Natuurpunt.

Spider-Man is niet meer

Bij het ter perse gaan van deze Meander bereikte ons nog het droeve nieuws dat Bryan Goethals op 22 september overleed aan een slopende ziekte.
Bryan was het best bekend als de spinnenman, spinnen waren van jongs af aan zijn passie. Hij stond aan de wieg van onze InvertebratenWerkGroep Lampyris.
Het is moeilijk te overschatten wat Bryan betekende voor de erkenning van al die kleine beestjes die hij tot zo lang hij kon onder de aandacht bracht.
Bryan, dank in naam van al het kleine grut en bedankt voor alles waarvoor jij ons de ogen opende.

4-2016

14de jaargang nr. 4 oktober-november-december 2016
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Meander

Zaterdag 19 november 2016 om 20u in zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Oudenaarde-Heurne

Powerpoint voorstelling 'Alaska' door Jeroen en Lies Vanheuverswyn



Alaska, de nummer 2 van onze bucket list. We trokken er deze zomer 4 weken rond in een motorhome en lieten ons overweldigen door het weidse landschap en de prachtige natuur. We werden er vaak stil van, ook al zagen we maar een klein hoekje van het grotendeels ontoegankelijke Alaska. Beren, elanden, rendieren, walvissen, Amerikaanse zeearenden... en vele anderen kwamen aan bod. Alweer een onvergetelijke trip!



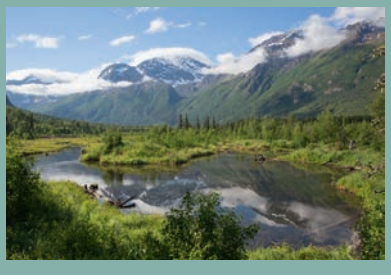



Zaterdag 10 december 2016 om 20u in zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Oudenaarde-Heurne

Powerpoint voorstelling 'Natuur beleven in Bulgarije en Griekenland' door Gerard en Andrea Mornie

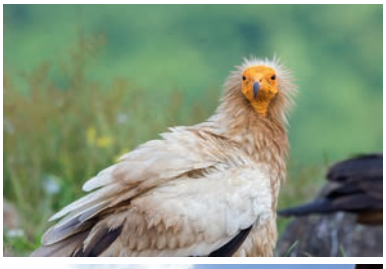

Een reisverhaal dat begint in Bulgarije, door de Oostelijke Rhodopen waarna we de grens oversteken naar Griekenland voor het Kerkini-meer bekend voor zijn talrijke watervogels en het prachtig natuurgebied van de Evros-delta. Terug in Bulgarije bezoeken we Trigrad, de streek rond Burgas en de omgeving van Madzharovo. U krijgt afwisselend beelden van vogels, bloemen en zichten, ook een paar kloosters komen aan bod. Iedereen krijgt een gratis lot voor een prachtige natuurfoto van Gerard.





